

2023/1.

MAGYAR NEMZETI
VIDÉKI HÁLÓZAT

VidékÉRT

M A G A Z I N

**AHONNAN A MICHELIN-CSILLAGOS
SÉFEK VÁSÁROLNAK**

INTERJÚ FEKETE ZSÓFIÁVAL

TEA A KERTÜNKBŐL

INTERJÚ VARGA MARIANNA
TEANAGYKÖVETTEL

FALUMEGÚJÍTÁSI DÍJ

KIMAGASLÓ VIDÉKI
TELEPÜLÉSEK

JÓGYAKORLATOK

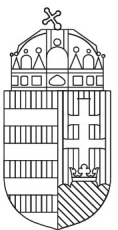
TIPPEK, TRÜKKÖK, PRAKTIKÁK A HATÁRON INNEN ÉS TÚL

MAGYAR NEMZETI
VIDÉKI HÁLÓZAT

EGYÜTT A MAGYAR VIDÉKÉRT!

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Mezőgazdasági
Vidékfejlesztési Alap

A VIDÉKI TÉRSÉGEKBE BERUHÁZÓ EURÓPA

Tisztelt Olvasó!

Új időszak kapujában állunk, változik körülöttünk az egész világ. Ezekben az időkben azok a közösségek maradnak talpon, lesznek sikeresek, amelyek képesek erőt meríteni saját múltjukból és identitásukból. Ennek tanúbizonyságát adják a folyton küzdő egyéniségek és a vidéki kistelepülések ősi bölcsességet megőrző közösségei. Számtalan igazolását látjuk annak, hogy ezek a hittel és elszántsággal küzdő emberek és kis csoportok teremtő erővel bírnak. Felvállalják a termelői közösségek, a falvak megmentését, megújítását, a magyar kistermelők, a falusi életmód, és a generációk sorában évszázadok alatt felhalmozódott és megőrzött értékek átmentését a jövő számára.

A bennünket körülvevő nehézségek ellenére, látva a tenni akaró és küzdeni tudó honfitársainkat, azt kell mondanunk, hogy szerencsés pillanatban vagyunk. A tét, hogy ebből a pillanatból tudunk-e percek, napokat, hónapokat vagy éveket faragni, hogy ez a kivételes teremtő erő fennmaradjon a jövőben is, hogy a falumegújítók népes tábora és a közelmúltban elhunyt elnökségi tagunk, Konrád Istvánné Bözsi méltó utódokra találjon.

Mi, magyarok, ha látunk egy Rubik-kockát, önkéntelenül is kihúzzuk magunkat, hogy lám, ez sem jöhetett volna létre nélkülünk, magyarok nélkül. Büszkéek vagyunk azokra az elődjainkra, akik ma már a példaképeink. De legendákat nem csupán a találmányok nagy könyvében lelhetünk. Tekintsünk körbe saját közösségeinkben és megtaláljuk azokat az embereket, akik ha csupán egy vidéki kis közösség számára is, de jövőt mutathatnak, és újabb és újabb generációkat töltenek el önbizalommal, inspirációval. Hiszen a küldetésünk az, hogy lehetőséget adjunk a következő nemzedéknek arra, hogy büszkévé váljanak ránk, és ebből erőt merítve folytassák munkánkat.

Amelyekről tehát a magazin lapjain olvashatunk, azok nemcsak piacok, megújult közösségi terek, gazdaságok és virágzó ültetvények, hanem egy szebb, otthonosabb és jövőteremtő vidéki Magyarország történetei. Olvassák őket sorvezetőként, hiszen ma talán jobban, mint eddig bármikor, mindannyiunknak szükségünk van a jó példákra, hogy a jövő megtartása érdekében újra és újra nagy fába vágjuk a fejszénket.

Sáringer-Kenyeres Tamás
elnök
Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat

TARTALOM

- 1** Köszöntő
- 4** Ahonnan a Michelin csillagos séfek vásárolnak
- 10** Tea a kertünkben
- 14** Falumegújítási díj
- 24** Fejlődő agrárium
- 28** In memoriam Konrád Istvánné
- 30** Jogyakorlatok Európának
- 38** Akik készek tenni a sorsuk jobbításáért

IMPRESSZUM

Ingyenes kiadvány

Kiadja: Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft.

Felelős kiadó: Bozzay Péter ügyvezető

Kiadó címe: 1223 Budapest, Park u. 2.

Telefon: +36-1-362-8100

E-mail: hermanottointezet@hoi.hu

Főszerkesztő: Simon Mária

- › VIDÉKFEJLESZTÉS
- › AGRÁRSZAKKÉPZÉS
- › TERMÉSZETMEGŐRZÉS
- › KÖRNYEZETVÉDELEM

Ahonnán a Michelin-csillagos séfek vásárolnak

– interjú Fekete Zsóka mangalicatenyésztővel

A TOKAJI BOROK ÉS A LIBAMÁJ MELLETT A MANGALICAHÚS AZON KEVÉS, NEMZETKÖZILEG ELISMERT CSÚCSGASZTRONÓMIAI TERMÉK KÖZÉ TARTOZIK, MELY ZAMATOS MÁRVÁNYOS HÚSA MIATT A VILÁGON MINDENHOL KERESETT KURIÓZUM. SZÁMUNKRA AZONBAN MÉGIS ELÉRHETŐ, HISZEN KIVÁLÓ MINŐSÉGBEN JUTHATUNK HOZZÁ A BIOTAKARMÁNNYAL TÁPLÁLT ÁLLATOKBÓL SZÁRMAZÓ, ANTIBIOTIKUM-MENTES HÚSKÉSZÍTMÉNYEKHEZ EGY FIATAL, ELISMERT TENYÉSZTŐ FEKETE ZSÓKA GAZDASÁGÁBÓL, AHONNAN A NEMZETKÖZI SÉFEK IS VÁSÁROLNAK.

A tokaji borok és a libamáj mellett a mangalicahús azon kevés, nemzetközileg elismert csúcsgasztronómiai termék közé tartozik, mely zamatos márványos húsa miatt a világon mindenhol keresett kuriózum. Számunkra azonban mégis elérhető, hiszen kiváló minőségben juthatunk hozzá a biotakarmánnyal táplált állatokból származó, antibiotikum-mentes húskészítményekhez egy fiatal, elismert tenyésztő Fekete Zsóka gazdaságából, ahonnan a nemzetközi séfek is vásárolnak.

Hogyan tud bárki, a háztáji hobbitól a nagyüzemi állattenyésztőig, etikusan húst előállítani és közvetlenül a fogyasztóknak, éttermeknek és hentesüzleteknek értékesíteni? A saját gazdaságban, tanúsított biotakarmánnyal táplált, és antibiotikum-mentes, kiváló minőségű húsok iránti növekvő fogyasztói érdeklődés mellett hogyan tudnak a gazdálkodók a leghatékonyabban bejutni ezekre a piacokra és nyereségessé válni? Ezek a kérdések egyre inkább aktuálisak a magyar termelők és fogyasztók számára. A minőségi hús iránti kereslet és az egészséges táplálkozás iránti elkötelezettség újra az elfeledett mangalicatenyésztés felé fordítja az ágazat szereplőit és a fogyasztókat.

A magyar mangalica sertésnek 200 éves múltja van hazánkban, ma már nemzeti kincsnek tartjuk számon a magas genetikai értéket képviselő állatokat. A mangalicahús ma az egyik legkeresettebb húsfajta, az ízletes zsírosságának köszönhetően. Zamatos márványos húsa miatt vált mára egyre népszerűbbé a hazai gasztronómiában, és a nemzetközi Michelin-csillagos éttermek ételkínálatának fontos összetevőjeként is. Íze észrevehetően merészebb, mint a legtöbb sertésterméké, miközben zamatosan lágy és lédús marad. Egyre többen foglalkoznak már mangalicatenyésztéssel, azonban ahogyan minden területen, itt is van olyan termelő, akit szenvedélye és elkötelezettsége már ifjúkora ellenére a legjobbak közé juttatott. Valaki, aki nem csupán jó minőségű terméket értékesít, de családjával az állatok tartása során is a legjobbat nyújtja, hiszen a disznóknak szánt biotakarmányt is maguk termelik saját gazdaságukban.

A Fine Dining Lovers című gasztronómiai szakmai magazin egy hosszú cikkben méltatta a közelmúltban Fekete Zsókát, aki mára belföldön és külföldön is elismert szakember lett. Ugyanakkor ez a minőség a magyar fogyasztók asztalára is eljuthat, hiszen a hús, a kolbász, a szalonna és a zsír, valamint olyan prémiumtermékek, mint például a sonka, a disznósajt, a hurka és különféle pástétomok, vagy éppen az abált csécsi szalonna mind megvásárolható közvetlenül Fekete Zsóka standján a budapesti Lehel-piacon, vagy megrendelhető weboldalán keresztül.

**Így a fantasztikus
ízélményt nem csupán
a Michelin-csillagos
éttermek vendégei
élvezhetik, hanem mi,
átlagos vásárlók is.**

Hogyan lett ennyire sikeres és elismert tenyésztő ilyen fiatalon, miért a mangalicára esett a választása, és mit tanácsolna a kezdő gazdálkodóknak? Ezekre a kérdésekre kerestem válaszokat Fekete Zsókéval beszélgetve.

Honnan az indíttatása a földművelés és az állattenyésztés iránt?

Már kisgyerekkorom óta szeretem az állatokat. A nagyszüleimtől, nagypapámtól örököltem ezt az állatszeretetet. Nekik mindig is voltak lovaik, disznóik és tyúkjaik a kertben. A földek, a mezőgazdaság szeretetét pedig édesapámtól láttam. Biozöldség-termesztéssel foglalkoztunk 1997-től kezdve, mindemellét vetőburgonya-termesztéssel több, mint 6 hektáron itt, Hajdúböszörményben. Kilencévesen a húsvéti nyulakat, amit testvéremmel kaptunk, elkezdtem tenyészteni. Leadtam az átvevőpontra a süldő nyulakat. Ebből lett zsebpénzem, majd ebből gazdálkodtam. Később baromfikat is tartottam, keltettem a tojásokat.

10–12 évesen egy komplett kis gazdaságom volt a kertben. Mindemellett lovagolni jártam, sportoltam. Szóval beleivódott a vérembe az állatszeretet.

Mindig így tervezte?

Azt, hogy mangalicatenyésztő leszek, azt sosem gondoltam volna. Mindig is szerettem volna magamnak egy farmot. Ez meglett. Nagyon kemény munka áll mögötte, hogy ezt így megtudtuk valósítani, több év áldozat, mind anyagi, mind szellemi-fizikai téren. Sokat köszönhetek a szüleimnek, akik mind a mai napig mellettem állnak.

Hány hektáron termelnek jelenleg? Mi minden terem a földjeiken? Mekkora az állatállományuk?

Több, mint 65 hektár bioterületünk van. Itt az állatoknak a biotakarmányt termeljük meg. Mivel ezt kapják, így a legjobb minőségű húst tudom biztosítani a vevőim számára. Kukorica, árpa, búza, napraforgó, cirok, borsó a megtermelt növényféléink, de zöldtakarmányként lucernát is etetünk, amit egész évben frissen vagy bebálázva szolgáltatunk az állatoknak.

Miért épp a mangalicára esett a választás?

Nem úgy terveztük, hogy szőkemangalica-tenyésztéssel fogunk foglalkozni. A Fiatal Gazda-pályázat segítségével biozöltség-feldolgozó üzemet terveztünk, és a melléktermék hasznosítása céljából gondoltunk pár darab mangalicát, ami jól hasznosítja az ilyen mellékterméket, igénytelen fajta, és ami képviseli számunkra a tradíciót. Amikor megérkeztek a mangalicák, akkor derült ki, hogy több mint a fele vemhes volt és rá egy hétre már több mint 50 mangalica volt a telepen.

Akkor meg kellett tanulnunk a sertésenyésztés minden csínját-bínját, hogy fenn tudjuk tartani a gazdaságot. Nagyon kemény időszak volt ez, de beleszerettem. Mára már több mint 80 anyakoca és szaporulata van a farmon. Ez több, mint 500 mangalicát jelent.

Milyen feldolgozott termékek jelentik ma a vállalkozás fő profilját?

”

MA MÁR TÖBB, MINT 30-FÉLE TERMÉKET KÉSZÍTEK, ÉS MINDIG ÚJÍTOK VALAMIT. SOSEM ÁLL MEG AZ INNOVÁCIÓ.

A tradicionális termékek mellett, mint pl. füstölt kolbász, füstölt szalonna, sós szalonna, zsír, hurka, disznósajt stb. vannak új termékeim szezonálisan is: mint pl. grilltermékek: mangalica-húspogácsa, grillkolbász, szuvidált húсок...stb., de az új termékek között szerepelnek a különböző ízesítésű tepertőkrémek, zsírkrémek, a virsli és a párizsi is, ami sok hiedelem ellenére, nálam csak húst és szalonnát tartalmaz. Örülök annak, hogy a vevőim nagyon szeretik az újításaimat, sőt néha ők adnak ötleteket, amelyek mindig feltöltenek.

Hogyan és hol értékesítik a termékeket?

Nagyon széles körű az értékesítési csatorna. Elsősorban Budapesten, a Lehel-csarnokban találunk meg a vevőim minden pénteken. Itt már 2016 óta árusítok.

Egy meghívást kaptam egy vásárra, ami olyan jól sikerült, hogy a vevőim unszolására elkezdtem rendszeresen járni először csak kéthetente, majd 2020 szeptemberétől hetente a piacra. Ez egy kemény életvitel, mert minden pénteken hajnali 2-kor kelünk anyával és este 8–9 óra, mire hazakerünk a piacról, mivel Budapest 220 km távolságra van Hajdúböszörménytől. Helyben, Hajdúböszörménybe is sokan eljönnek, főként Kelet-Magyarországról, magánvevők és boltok is.

Itthon leginkább rendelés útján tudom kiszolgálni a vevőimet. Található olyan étterem Szlovéniában, ahonnan személyesen is eljönnek Budapestre vagy éppen Hajdúböszörménybe, hogy megvásárolhassák a mangalicatermékeket. Erre nagyon büszke vagyok. Rendelni is lehet tőlem, ezeket a csomagokat futárszolgálattal szoktam küldeni, aki nem tudja személyesen megvásárolni a termékeket, így is hozzájuthat.

Mennyire manufakturális a feldolgozás? Hány főt foglalkoztatnak?

Teljesen manufakturális. Vannak ipari gépeim, melyek a 21. századi elvárásoknak megfelelő fejlettséggel segítik a feldolgozást, de minden terméket saját kezűleg fűszerezek. Minden feldol-

gozási folyamat manuális és gondos odafigyeléssel vezényelt, így tudjuk biztosítani a minőséget a vevőim számára.

2 főt foglalkoztatok a feldolgozásban és 2 főt a tenyésztésben, a farmon. Ott édesapám segít be, ő van kint rendszeresen, mert a feldolgozás a városban történik.

A többgenerációs gazdaságok, a generációváltás az agrárszektorban is jelentős feszültségeket hordoz magában. Kialakult önök között egyfajta munkamegosztás a családban, vagy hogyan hidalják át a közös döntések nehézségeit?

Igen, ez nagyon nehéz kérdés, mivel hárman vagyunk, édesapám, édesanyám és én. Vannak persze feszültségek, viták, mivel mindenki erős személyiségű a családban, de igyekszünk közösen megoldani a felmerülő problémákat. Szerintem minden vállalkozásban vannak nehezebb időszakok.

Részt vesznek-e pályázatokon? Milyen eredményességgel?

Igen, édesanyám pályázatírással foglalkozik. Ez az ő vállalkozása, ezen a területen dolgozik, így van tapasztalat és lehetőség, hogy megvalósítsuk a terveinket. Régebben több, számunkra megfelelő pályázati lehetőség volt, mint pl. Fiatal Gazda-pályázat, Élelmiszerüzemek fejlesztése pályázat, Kertészeti géptámogatás, Állattartótelep-korszerűsítés,... stb. Ezeket a lehetőségeket kihasználva fejlesztettük a gazdaságot, amelyet lépésről lépésre tudtunk kialakítani.

Hogyan látja, mennyire elfogadó az üzleti környezet egy fiatal, innovatív vállalkozóval?

Nagyon nehéz elmagyarázni, vagy elfogadtatni a nézőpontomat más gazdákkal, mivel én mindig is egy kicsit más akartam lenni, mint a többiek, sőt nőként érvényesülni ebben a szakmában nem volt egyszerű. Ez egy nagyon hosszú folyamat volt. Akik fiatalok, elfogadják ezt a gondolkodásmódot, mondhatni csodálnak, sőt

” A FIATALOKAT AZ ISKOLÁBAN TUDOM MOTIVÁLNI, HISZEN SOKSZOR VISSZAME- GYEK AZ EGYETEM- RE, KÖZÉPISKOLÁBA ELŐADÁST TARTANI.

Sok embernek egy munkahely is nagy kihívást jelent, hogyan tudja oktatói munkáját, vállalkozását, gazdaságát mind összeegyeztetni?

Igen, ezt sokan kérdezik. Nagyon fontos a szervezés és hogy az ember élvezze, amit csinál. Megszervezni a napot, a hetet, a hónapot. Persze sok minden közbejön, sőt mindig van hátráltató tényező. De nekem ez nem probléma. Egy nap nálam néha „48 órából” áll, de én élvezem. Sokat megyek, de az ad motivációt, hogy sok pozitív visszacsatolást kapok a vevőimtől, a partnereimtől, egy-egy rendezvényen való részvételkor.

Hogyan látja a gazdaságok jövőjét, mit lát kulcsfontosságúnak abban, hogy felvehessék a versenyt a jövőben a gazdák?

Ez egy nagyon komplex kérdés. Fontos, hogy legyenek mezőgazdaságban termelő emberek, mert sajnos egyre kevesebben szeretnének gazdálkodni. Fontos, hogy a támogatási lehetőségek fennmaradjanak, bővüljenek, hogy tudjanak fejleszteni a gazdák. Legyenek szakmai rendezvények, képzések, ahol a szellemi tudást tudják gyarapítani, itt megismerkedhetnek egymással is, megtárgyalják, hogy ki, milyen technológiát használ, ötleteket szerezhettek. Hasznos lehet olyan szakmai szervezetek létrehozása, amelyek külföldi utakat is szerveznek, hogy azt a külföldi tudást hazahozva fejlesszék a gazdaságot.

A mezőgazdasági ágazat évről évre egyre nagyobb gondokkal küzd a munkaerő és a szakember-utánpótlás terén. Fialat gazdaként hogy látja, mi tehetné kecsegtetőbbé ezt a szakmát a fiatalok számára?

Bizony, ez nálam is így van. Nincs motivációjuk a fiataloknak. Nincs példakép, nincs számukra cél. A vállalkozók munkavállalói bértámogatása, akár a járulékelőtörés lenne a legnagyobb segítség.

Sajnos egyre nagyobb bérigényeket szeretnének a fiatalok, és mi, vállalkozók, kisvállalkozók nagy erőfeszítéssel tudjuk kitermelni, főleg, ha olyan aszályos időszak van, mint most. Nem is biztos, hogy profitábilis. Nagyon függünk az időjárástól.

A szakiskolákban érdeklődés hiányában nincs szakemberképzés (pl. hentesképzés). A hajdúböszörményi Széchenyi István mezőgazdasági középiskolában nem indul osztály, mert nincsenek jelentkezők. Nincs érdeklődés a szakma iránt? Miért nincs?

Az iskolák feladata a toborzás, a gazdálkodókat bevonva, teleplátogatással, üzemlátogatással, bemutatva, hogy a későbbiekben hol tanulhatnak gyakorlaton vagy hol dolgozhatnak tovább, ha elvégzik az iskolát.

Milyen alapvető tanácsokat adna egy „kezdő” gazdálkodó számára, mit tartson fókuszban az évek során, hogy később elégedetten tekintsen a munkájára?

A legfontosabb a kitartás és a szorgalom. Legyen célja, tudja, mit szeretne elérni, merjen kockáztatni, és fogja fel, hogy akár több év is eltelhet, mire eléri a célját. Utána könnyebb lesz a munkája, és a sikerei kárpótolják majd az elmúlt, nehézségekkel teli időszakért.

Számos díj és elismerés tulajdonosa, melyikre a legbüszkébb?

Nagyon sok díjat sikerült elnyernem az elmúlt 10 évben. Már a kezdetekben elnyertem a Haj

dú-Bihar megyei Minőségi Termék Díjat. A Magyar Konyha Magazin beválasztott az ország 100 és azon belül is a 3 legjobb termelője közé.

Az országos mangalicafesztiválokon kezdettől fogva folyamatosan termékdíjat sikerül elhozni. Külföldön a düsseldorfi Magyar Napok Közönségdíját is megkaptam 2018-ban. Sajnos a pandémiás időszakban nem tudtunk sem hazai, sem külföldi rendezvényeken részt venni.

Sertésenyésztés vonalon pedig a Farmer Expón többszörösen sertésenyésztési díjban részesültek

a mangalica tenyészkocáim, kocasüldőim. Nagyon büszke vagyok rájuk.

Milyen fejlesztéseket tervez, terveznek a jövőben? Mik a célok?

A cél, hogy egyre többen megismerjék a Fekete Zsóka Mangalica Farm termékeit, külföldön és itthon is. Egyelőre nagy fejlesztéseket nem tervezünk. A minőség megtartása és a vevők elégedettsége a legfontosabb szempont a gazdaság működtetése során.

Nagyon köszönöm!

TEA A KERTÜNKBŐL

– interjú Varga Marianna teanagykövettel

A 17. SZÁZAD KÖZEPE ELŐTT A TEA TELJESEN ISMERETLEN VOLT AZ EURÓPAIAK SZÁMÁRA. EKKOR INDULT GYORS HÓDÍTÓ ÚTJÁRA A KONTINENSEN ÉS FOGYASZTÁSA AZÓTA IS VIRÁGZIK. EZER ÉS EGY MÓDJA VAN ELKÉSZÍTÉSÉNEK ÉS FOGYASZTÁSÁNAK, EURÓPÁBAN AZONBAN AZ AZORI-SZIGETEKEN KÍVÜL MÉG SEHOL NEM SIKERÜLT TEÁT TERMESZTENI. LEGALÁBBIS NEM SOKKAL EZELŐTTIG.

Kishazánk szülöttje Varga Marianna, aki ma már Magyarország teanagykövete, csodás teakertjével rácáfol a szkeptikus hangokra. A teanövény, a *Camellia sinensis* fiatal leveleinek és levélrügyeinek frissen forralt vízben történő áztatásával előállított italt a legenda szerint Kínában fedezte fel Krisztus előtt 2373-ban Shen Nong császár, a mezőgazdaság és az orvostudomány atyja. Manapság a legjelentősebb termesztői Kína, Japán, India, Kenya, Tajvan, Srí Lanka, újabban pedig Ausztrália, de hazánkban is megterem. Varga Marianna kiváló minőségű termékeit, az általa termesztett Kamélia Kert teáit ma már a szakma is elismeri és mi, fogyasztók is örömmel kóstolhatjuk. Mariannát kérdeztük erről a különleges titulusról, a tea iránti szenvedélyéről és arról, hogyan is kezdett teatermesztésbe itt, a Kárpát-medencében, a Dunakanyarban, egy váci kis hegyen.

Mit jelent a teanagykövet titulus?

Egy holland teanemesítő kertész adta ezt a címet, aki Európa-szerte keresett fel teanagyköveteket, azzal a céllal, hogy kipróbáljuk az általa nemesített hidegtűrő teacserjét a saját országunkban, és tapasztalatokat gyűjtsünk. Mivel én nemcsak teaszakértő, hanem okleveles kertészmérnök is vagyok, tehát értem a növényt, ami a csésze mögött van, engem keresett meg Magyarországról, én pedig örömmel vállaltam ezt az izgalmas feladatot.

Hogyan lesz valakiből teaszakértő? Mi az eredeti végzettsége és hogyan talált rá a teára, honnan jött a magyar teatermesztés ötlete?

Okleveles kertészmérnökként végeztem a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetemen, és a tea sokáig csak hobbi volt számomra. Aztán úgy hozta az élet, hogy néhány évre Angliába költöztem

a férjemmel, és ott találkoztam a teával, teázással először szakmai szemmel. Hat évet dolgoztam Londonban ezen a területen, és a teaszakértői képesítésemet is ott szereztem.

Mit szolt a környezete a hazánkban nem szokványos kezdeményezéshez?

Eleinte szokatlannak találta a környezetem, kaptam negatív kritikákat is, még szakmabelitől is. De engem sosem tartott vissza az, hogy mit gondolnak mások. Tudtam, hogy mit akarok, és meg is valósítottam.

Kezdetben milyen nehézségek adódtak?

Semmilyen adatot, feljegyzést nem találtam arról, hová, milyen területre ültettek korábban teát, és mi lett az eredménye. Pedig tudtommal az '50-60-as években teacserjék is kerültek Magyarországra, de semmit nem tudunk arról, mi történt ezekkel. Tehát teljesen egyedül kellett mindent megtapasztalnom, kikísérleteznem. Sőt, a mai napig, 4 év után is kísérletezek még sok tényezővel, ami a termesztéstechnológiát illeti.

Milyen a fogadtatása?

Ma már sokan szeretik a teakertet, jönnek a látogatók, és a szakma is elismer. Sokszor hívnak előadást tartani, oktatok is a régi egyetememen, illetve, amire még büszke vagyok, hogy jelöltek a munkásságom, kísérleteim miatt

az Év agrárembere díjra 2020-ban, ahol a döntősök között végeztem. Idén pedig bekerültem a Britishpedia-Magyarország sikeres személyiségei enciklopédiába, ami szintén nagyon megtisztelő számomra.

Kivel dolgozik együtt a természetben, hogyan alakultak ki ezek a kapcsolatok?

Más európai teatermesztőkkel jó kapcsolatot ápolok, megosztjuk egymással a tapasztalatainkat, több országba el is látogattam már teakerttúrára. Idén is megyek egy holland és egy német teakertbe is konzultálni, tanulni.

”

NAGYON SZERETEM, HOGY VAN EGY ILYEN KICSI, ÁM MÉGIS GLOBÁLIS KÖZÖSSÉG,

akik mind ugyanolyan lelkesek és elhivatottak a tea iránt, mint én, és teatermesztéssel próbálkoznak a saját országukban. Itthon is szeretném, ha kialakulna egy kis termelő közösség. Vannak páran, akik ültettek már a segítségemmel mini teakertet, velük tartom a kapcsolatot. De ilyen volumenben, mint én, még senki nem vágott bele a tevékenységbe.

Milyen klíma kell a teának? A sokat emlegetett klímaváltozást és a sokszor nálunk is szélsőséges időjárást hogy viseli a tea?

A klímaváltozás miatt változnak egyes növények termőterületei. Ma már, ahogyan a szőlőt, a teát is lehet északabbi területeken termelni. Persze nem lesz soha olyan mennyiségünk, mint a paradís, meleg Ázsiában, de mégis lehetséges, jelen van, és a jövőben még sok meglepetést tartogat a teanövény számunkra. Jól alkalmazkodik a klímához, hiszen eddig is termeltek teát hűvösebb klímán

Japánban, vagy Indiában a Himalája lábánál, és a forró Afrikában is. Ha megkapja a megfelelő talajtípust, tápanyagot és vizet, a hőmérséklethez jól tud alkalmazkodni. Az én kertemben is télen hó fedte, nyáron pedig sűti a 40 fokos augusztusi meleg, mégis nő, hajt, én pedig szüretelem.

Elmondaná, hogy milyen teacerje alkalmas a magyar viszonyok közötti termesztésre, illetve milyen speciális igényei vannak a növénynek? Több hidegtűrő hibrid is van, hazánkban ezeket kell előnyben részesíteni. Ezek a *Camellia sinensis* varietas *sinensis*, tehát a kínai teacerje hidegtűrő változatai. A globális felmelegedés miatt egyre kevésbé lesz a hideg probléma, hiszen a mediterrán növények termőterülete fokozatosan tolódik északabbra, ahogy melegszik a klíma. A csapadék hiánya nagyobb gond, tehát itthon sokat kell locsolni, illetve kevés helyen van teatermesztésre alkalmas talaj, hisz a tea a savanyú talajt kedveli.

Elmesélné, milyen fázisai vannak a teatermesztésnek, hogyan jut el a palántázástól a csészéig a termék?

A teát magról vagy dugványról is szaporíthatjuk, és 4 éves kortól ültethető ki a szabadba. Mindaddig faiskolai körülményeket, vagy fóliát, üvegházat igényel. 5 éves kortól nevezhető igazán termőképességnek, amikor már rendszeresen lehet szedni a leveleit. Szedés után leszáritjuk, feldolgozzuk, és már fogyasztható is. Tavaly volt az első nyár, amikor tudtam szedni a leveleket, 4 szüret volt júniustól szeptemberig.

Mennyi útmutatást kapott és mennyiben kellett a saját tapasztalatai alapján a helyi viszonyokhoz kidolgozni a termesztési módszereket? A kezdetek azért voltak nehezek, mert bár kaptam útmutatást az ültetést illetően, azért egy magyar nyár vagy tél merőben más, mint Hollandiában, hiába Európáról beszélünk. Tehát ami ott bevált, nálam nem feltétlenül, sajnos így jó néhány tő teát kipusztítottam, mire meglett a jelenlegi termesztéstechnológia. De még most is azt érzem, lenne, amit máshogy csinálnék, ha előlről kezdeném.

Milyen növényvédelmet alkalmaznak?

Nem volt még szükség védekezésre, hiszen új kultúra lévén, nincs hazánkban kártevője a teának. Tavasszal csalánteával permeteztem le, hogy ne támadja meg a szomszédos bodzabokrokra lévő levéltetű, illetve jó tápanyagforrás is neki a csalán. A gyom ellen pedig mulccsal védekezek a sorokban, a sorközöket fehér herével vetettem be, így nem kell kapálnom sem.

Mekkora az ültetvényük és milyen növényeket termesztenek?

Maga a kert 1080 négyzetméter, de nemcsak teanövény van benne, hanem gyógy- és fűszernövények, bodza, dió is. Továbbá tervben van még több gyógynövény és virág ültetése is, hiszen van még hely bőven. Olyan növényeket ültetek, amelyekből tea vagy gyógytea készíthető.

Kinek ajánlja a teatermesztést?

Elsősorban teakedvelő családoknak, akik szívesen megtermelik a saját fogyasztásra szánt zöldséget vagy gyümölcsöt. Miért ne termelhetnék meg a saját teájukat is? Ültetéshez, szedéshez, feldol-

gozáshoz minden segítséget megadok számukra. Akik csak gazdasági haszon reményében ültetnének, azokat le szoktam beszélni róla, mert ez nem egyhamar megtérülő növényfajta, inkább csak saját vagy a bővebb család ellátására alkalmas.

Hogy látja, mennyire van kultúrája a teafogyasztásnak Magyarországon? Mi az, amivel másképp viszonyulnak a teához a nagy múltú teafogyasztó országok?

Messziről indultunk, hiszen Magyarországon valamikor a kávékultúra virágzott, a teakultúra viszont soha nem volt jelentős. Azt tapasztalom a teakóstoló workshopjaimon, hogy egyre szélesebb réteget érdekel a tea is, hogy honnan jött a növény, hogyan dolgozták fel, hogyan készítsük el helyesen. Nyilván ez egy lassú folyamat, sokat kell róla beszélni, edukálni, de van érdeklődés, főleg a fiatalok körében, és ez reményteli.

Miért érdemes a Kamélia Kert teáit fogyasztani? Miben mások, mint a bolti termékek?

Különválasztanám a saját teakertemben termesztett magyar teát, ami azért jó, mert egyrészt teljes mértékben vegyszermentes, másrészt friss, üde, hiszen szedés után néhány nappal már fogyasztható. Ezt a hozzám, teakerti sétára ellátogató vendégek kóstolhatják, kereskedelmi forgalomban nem található.

Mellette én is forgalmazok természetesen japán, kínai, indiai teákat, amelyeket mindig gondos szelektálás és kóstolás után választok be a szortimentbe. A teakeverékeimet pedig én magam készítem, én találom ki a receptúrát, tehát egyéni keverékek, csak nálam kaphatók.

Hol lehet megvásárolni a teákat?

Elsősorban a webáruházamban, a Kamélia Kert online teaboltjában, de néhány delikátboltban, kávézóban is megtalálhatók már országshatáron túl.

Látogatható is a teakert?

Igen, júniustól októberig várom az érdeklődőket egy teakóstolással egybekötött teakerti sétára. Előzetes bejelentkezés szükséges.

Tudna tanácsot adni a teakészítéssel kapcsolatban a nálunk népszerű filterstea-készítéshez szokott fogyasztóknak?

Első tanácsom, hogy a filteres helyett próbálják ki az egész leveles, úgynevezett szálas teákat. Egészen más élmény lesz, a minősége is sokkal jobb. Másrészt figyeljenek arra, hogy ne áztassák túl sokáig a tealeveleket, mert akkor keserű lesz az ital. A legtöbb teának 2–3 perces áztatás elegendő, a zöldteáknak még ennél is kevesebb.

Az elmúlt évek nehézségei, a pandémia milyen hatással voltak a vállalkozásra?

Ősztől tavaszig, amikor kevesebb, vagy egyáltalán nincs munka a kertben, rendszeresen tartok teakóstoló workshopokat, előadásokat, teás csapatépítőket. Ezek mind megszűntek a pandémia alatt, még kis létszámú workshopokat sem tarthattam hosszú hónapokig, ami nehéz volt, mert nagyon szeretem a személyes találkozásokat, a kapcsolódást, a közös teázást. De szerencsére a webáruházam működött ez idő alatt is, és online kóstolókat is tartottam, így éltem túl az elmúlt 2 évet.

Mit lehet tudni a jövőbeli terveiről?

Jelenleg az első könyvemet írom a teatermesztés lehetőségeiről, a tapasztalataimról. Ezen kívül

”

SZERETNÉK TÖBBET OKTATNI, A FIATALOKHOZ ELJUTTATNI A TEA SOKSZÍNŰ VILÁGÁT.

Készül egy online tanfolyamom is, ami leginkább szakmai továbbképzés lesz a vendéglátás területén dolgozóknak. Tehát edukálni, edukálni, edukálni – ez a célom.

FALUMEGÚJÍTÁSI DÍJ

**vidéki települések közösségei,
akik kimagasló színvonalon végzik
jövőbe mutató munkájukat**

1988-ban, Graz városában született meg az Európai Falumegújítási és Vidékfejlesztési Munkaközösség nyolc európai ország és tartomány – köztük hazánk – kezdeményezésére. A szervezetnek ma huszonöt tagja van. A munkaközösség azóta is évről évre elismeri azoknak a településeknek a munkáját, amelyek innovatív módon törekednek a falvak megmentésére, megújítására, a falusi életmód, az ott évszázadok alatt felhalmozódott értékek átmentésére a jövő számára.

A szervezet által minden évben meghirdetett Európai Falumegújítási Díj kezdeményezés a legjobb gyakorlatok a felkutatását, széles körű közkinccsé tételét szolgálja. Az immár huszonkét éve rendszeresen meghirdetett pályázat minden esztendőben rávilágít arra, hogy milyen teremtő erővel bírnak Európa-szerte a kis közösségek.

A nemzetközi kezdeményezéshez kapcsolódva, Magyarországon a Belügyminisztérium írja ki a Falumegújítási Díj pályázatot minden évben.

A pályázaton egy-egy település önállóan, vagy több település együttműködő csoportként egyaránt indulhat. A jelentkezőknek egy konkrét időszakra vonatkozóan kell bemutatniuk a kiinduló helyzetüket és az időszak végére bekövetkezett változásokat. A kezdeményezés nem kizárólag a települési önkormányzat munkáját, hanem az egész települési közösség, a lakossági civil szervezetek, a vállalkozók törekvéseinek a bemutatását várja, kitérve azokra az eredményekre is, melyek kistérségi együttműködés keretei közt, más településekkel való együttműködés eredményeként jöttek létre.

A pályamunkák a díj története során a kis települések hagyományainak megőrzése mellett rendkívül sokoldalúan és kreatívan olyan célkitűzések megvalósulását is bemutatták, mint a helyi környezetvédelem, a mezőgazdaság és az erdőgazdálkodás erősítése, a felelősségteljes és környezetbarát erőforrás-gazdálkodás, a megújuló nyersanyagok felhasználása, a helyi ellátási és

foglalkoztatási lehetőségek megtartása, és újjak teremtése. Évről évre számos megőrzésre érdemes régi épület felújítása, új, jó minőségű épületek építése szerepel a pályázatokban. A fejlesztések nyomán korszerű szociális intézmények, a társadalmi-kulturális élet új szinterei jöttek létre a lakosság megtartása, motivációinak, identitásudatának, közösségi elkötelezettségének a fejlesztése érdekében. A közösségek összekovácsolódása és erősödése szemmel látható ezeken a településeken, ahol valamennyi korosztály, nemzetiség és kisebbség

**KÖZÖSEN ÉPÍTIK FEL AZT
A VIDÉKI KÖRNYEZETET,
AHOL MINŐSÉGI ÉLETET
LEHET ÉLNI,**

és menti át az ott évszázadok alatt felhalmozódott értékeket a jövő számára.

A számos nagyszerű pályamunkán, példamutató kezdeményezésen keresztül kirajzolódik a fenntartható fejlődésen alapuló, a jövő kihívásainak megfelelni képes vidéki térségek jövőképe.

A 2021-ben kiírt Falumegújítási Díjra számos kiváló pályamunka érkezett, minden pályázó elismerésben részesült. A kiválók közül a legjobbakat három kategóriába sorolta a kiíró.

A nyertes pályázat „A Magyarországi Falumegújítási Díj I. helyezése a falufejlesztés legkiemelkedőbb minőségű megvalósításáért – 2021” elismerésben részesült a Hajdú-Bihar megyei Egyek község volt.

Több pályázat is elnyerhette a második helyezést, a díjazottak, akik a „Magyarországi Falumegújítási Díj a fenntartható falufejlesztés kiváló színvonalú megvalósításáért – 2021” kitüntető címét kapták: Buzsák település Somogy megyéből, Kajdaacs község Tolna megyéből, Orfű faluja Baranya megyéből.

„A falumegújítás több területén elért kiemelkedő teljesítményért – 2021” díj harmadik helyezését Bezi (Győr-Moson-Sopron megye), Gönc (Borsod-Abaúj-Zemplén megye), Konyár (Hajdú-Bihar megye), Méhkerék (Békés megye), Monorierdő (Pest megye), Vizslás (Nógrád megye) települések részesültek.

A 2021-es év különdíjasa az Orfű – MÉSZ lett.

1. A MAGYARORSZÁGI FALU- MEGÚJÍTÁSI DÍJ 2021. I. HELYEZETTJE: EGYEK

Egyek nagyközség mintegy ötezer-hatszáz főt számláló település Hajdú-Bihar megyében, a Balmazújvárosi járásban, a megyeszékhely Debrecentől 60 kilométerre. Nagyközségi rangját, térségi szerepét növeli a Hortobágyi Nemzeti Park és a Tisza folyó közötti fekvése, mely természetvédelmi szinten hazai és nemzetközi viszonylatban is számon tartott. 2010-ben a községet azonban még 30% körüli munkanélküliség, tehetetlenül eladósodott önkormányzat, ingázó emberek száza, járhatatlan utak, olajszennyezés, elhanyagolt közterületek, dűledező házak, és az önkormányzati ingatlanok általános elhanyagoltsága jellemezte.

Ma azonban az ideérkezőket már egy teljesen más településkép fogadja. A zöldterületek rendezettek, virágosak, működik a szelektív hulladékgyűjtés.

Az önkormányzat tudatosan felvásárolta a legolcsóbb ingatlanokat, majd a leromlott, dűledező ingatlanok közmunkaprogramban történő felújításával elérték, hogy mára negyvenkét felújított bérlakásuk van, ahol sok fiatal és idősebb helyi lakos talált otthonra. Patinásabb épületeiket pedig közösségi célokra újították fel, funkcióváltással alkotóház, művelődési ház, temetkezés-felvételi iroda, vendégház, tájház jött létre.

A közbiztonság súlyos problémáit felszámolták, ma már Járási Rendőrkapitányságuk több közbiztonsági mutató szerint országos első.

A TELEPÜLÉS VALAMENNYI KÖZINTÉZMÉNYÉT, KÖZTÜK A RENDŐRSÉG ÉPÜLETÉT IS FELÚJÍTOTTÁK.

A szennyvízberuházásnak köszönhetően Egyek teljes közigazgatási területén biztosított a szennyvízelvezetés és -tisztítás, mely mindenben megfelel a legszigorúbb előírásoknak. Az utak a községben ma már minden időjárás körülmények között járhatóak. A több település összefogásával létrehozott gyepmesteri településsel és örökbefogadási programjukkal megoldották a korábban jelentős gondot okozó kóborló állatok elhelyezését. A meglévő orvosi rendelőt korszerűsítve, kisvárosi szintű egészségügyi rendszert építettek ki, amivel párhuzamosan a szociális ellátórendszer is megújult, illetve fejlődik (építés alatt áll az Új Esély Központ).

Az ifjúság nagy öröme két műfüves focipályát építettek, a meglévő pályán locsolórendszert és éjszakai megvilágítást, a nézőknek pavilont, a játékosoknak 6 csapat számára alkalmas öltözőt alakítottak ki. Az önkormányzati sportcentrumban pedig ma már minden időjárás körülmények között edzhetnek a fiatalok.

Pályázati források segítségével képzéseket biztosítottak a munkanélküli lakosok számára, pl. ebrendész, hulladékgyűjtő, csipkekészítő, fűtő, kiegészítő, tűzoltó, zöldterület-karbantartó, kertész, virágkötő és -termesztő, valamint az önkormányzati feladatok ellátásához gépparkot szereztek be, hogy a közmunkások számára hasznos tevékenységet tudjanak biztosítani. A közmunkaprogramban több jó gyakorlatot alakítottak ki, a település közmunkásai ma már a betonelemgyártó üzemben, varrodában, gyepmesteri telepen, biomasszagyűjtésben, építőipari munkában, hulladékgyűjtésben, csipkekészítésben, útépítésben, zöldterület-karbantartásban és a sportcentrum üzemeltetésében is közreműködnek. Létrehozták a Kétöklű Szociális Szövetkezetet, amely szintén sikeresen hozzájárul a munkanélküliség elleni küzdelemhez. Az 53 hektáros ipari park infrastrukturális fejlesztésével, a közmunkaprogramba fektetett energiával, valamint szociális szövetkezet megalakításával 2020-ra elérték a teljes foglalkoztatottságot.

A nők esélyegyenlőségének, valamint munkába állásuk elősegítése érdekében bölcsődét építettek, a helyi termelők munkáját pedig korszerű piac építésével támogatták.

A turizmus területén is számottevő eredményeket mutathatnak fel. Tizenkilenc férőhelyes úszóműves csónak- és kispályát építettek

a Tisza-partra, és a falu közepén található elmosarodott válykos-tóból egy csónakázásra, vízbiciklizésre, horgászatra és szabadidő eltöltésére alkalmas tavat alakítottak ki.

Egyeken mindezek mellett a környezet- és klímavédelmet is szem előtt tartották az elmúlt évek során. Véderdősávot ültettek, és több öntözőcsatornát kitisztítottak. A jobb közlekedési és öntözési lehetőségeket, valamint a javuló közbiztonságot több egyéni gazdálkodó erdőtelepítéssel hálálta meg. A téli fűtést közintézményeikben és különböző telephelyeiken kisbálás náddal vagy szalmával oldják meg. Rendszerük működtetéséhez kazánokat, bálázókat és gallyaprítót helyeztek üzembe, így jelentős költséget takarítanak meg, különösen az elmúlt év energiaár-emelkedéseinek fényében.

A korábban olajszennyezést okozó, 24 millió literes tárolókapacitással rendelkező stratégiai üzemanyag-tároló új gazdára talált, és teljes modernizáláson esett át.

A település fejlődését látva nem meglepő, hogy a közösség is aktív és formálódik, rendszeresen szerveznek közösségi programokat, mint színházi előadásokat, falunapot, fogathajtóversenyt, agár-futtató-versenyt, bálákat és ünnepi megemlékezéseket, melyeken elkötelezetten képviseltetik magukat a különböző önszerveződő közösségek is.

2.

A MÁSODIK HELYEZÉST elért díjazottak, akik a „Magyarországi Falumegújítási Díj a fenntartható falufejlesztés kiváló színvonalú megvalósításáért – 2021” kitüntető elismerést kapták:

BUZSÁK. A mintegy 1500 fős kistelepülés példaszerű fejlődéssel büszkélkedve került be a Falumegújítók megtisztelő közösségébe. A település Somogy megyében, a Fonyódi járásban fekszik, az 1990-es évektől folyamatos fejlődésen ment keresztül, infrastruktúrája az ezt követő időszakban teljes egészében kiépült. Az elmúlt évtizedben számos fejlesztési programot hajtott végre a falu önkormányzata. Felújították az iskola-épületet, az óvodát, a faluházat, az orvosi rendelőt, a pedagóguslakásokat. Új bölcsődét építettek. Korszerűsítették az önkormányzati intézményeket megújuló energia alkalmazásával. Megvalósult a belterületi csapadékvíz-rendezés komplex rekonstrukciója, vízminőségjavító-programot hajtottak végre. Kidolgozták és megvalósították a Csisztafürdő fejlesztési programot, a 19 évvel ezelőtt megszüntetett kisvasutat újjáépítették, valamint a kerékpáros-turizmus fellendítése céljából kerékpárutat építenek. Teljes körű felújításon

esett át az önkormányzati hivatal és a vele egy épületben lévő idősök klubja. A Népművészeti Tájház épületén kicserélték a nádat, valamint új – régi mezőgazdasági gépeket bemutató – épületet építettek. Felújították a korábban 300 főre, majd 2019-ben már több mint 700 főre főző Buzsák Térségi Konyhát, új belső bútorzattal, korszerű gépekkel, felszerelésekkel látták el. Újjáépítették a Fő téren található játszóteret, az odavezető utat fákkal ültették be, napelemes lámpákat szereltek fel, az állandó lakosság számának növelése érdekében pedig új építési telkek kialakítására keresnek lehetőséget. Kiszáradt fák felhasználásával, saját géppel készítenek faaprítékot intézményeik fűtéséhez, ezt a helyi mezőgazdasági vállalkozók által térítésmentesen felajánlott száraz növényi részekkel vegyesen használják fel. Buzsák három szőlőhegygel büszkélkedhet, az elmúlt években itt sor került az utak murvával történő leszórására – lakossági közreműködéssel, valamint a víz- és elektromos hálózat kiépítésére a mezőgazdasági gépek könnyebb mozgása és a szőlő-, bortermelés megkönnyítése érdekében. A lakosság fontos megélhetési forrása a turizmus, hiszen a Buzsák közigazgatási területéhez tartozó csisztafürdő sokakat vonz a településre, de népművészetük, építészeti örökségeik is méltán tartanak számot az érdeklődésre. Az idegenforgalom növelése érdekében a műemlék épületeik és középületeik folyamatos felújítását végzik. Csisztafürdőn a régi medencét felújították, fedetté tették, új fürdőépületet építettek, ahol szauna, öltözők, korszerű medencék várják a vendégeket. Szintén Csisztafürdőn megépült a Berek látogatóközpont, ahol a szomszédos Balaton-Nagyberek élővilágát tekinthetik meg az érdeklődők interaktív módon. Egy – a település központjában álló – régi pedagóguslakást visszavásároltak, majd a teljes körű felújítást követően 30 fő befogadóképességű korszerű, igényes ifjúsági szállót alakítottak ki.

A társadalmi-kulturális élet lehetőségeinek megteremtése fontos feladat számukra, hiszen

BUZSÁK ÉLŐ HAGYOMÁNYAI 2020. ÉVBEN FELKERÜLTEK AZ UNESCO SZELLEMI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG NEMZETI JEGYZÉKÉBE.

Több néptáncsoportjuk is van, összesen közel 100 tagot számlálnak, de más civil szervezetek is magas aktív taglétszámmal és önkéntes segítővel büszkélkedhetnek a településen.

Számos tervük van a jövőre nézve is. A község fontos célkitűzése a Fonyód-Csiszta-összekötő út megépítése, az ezzel kapcsolatos egyeztetések folyamatban vannak. Már megkezdődött Buzsák határában egy 126 ha-os napelempark építése is, mely új energiatakarékosági lehetőségekkel szolgál a jövőben.

KAJDACS. A község Tolna megye középső részén fekszik, a Paksi kistérség tagja, mely Tolna megye legkevesebb települését magában foglaló kistérsége. Két város, Paks és Dunaföldvár, és 12 község alkotja.

A kistérségben az elmúlt évtized végére megszűnt a feldolgozóipar, melynek következtében visszaesett a zöldség- és gyümölcsstermesztés is. Kajdacs országos átlagot meghaladó munkanélküliséggel küzdött. Az infrastrukturális elmaradottság, a szennyvízhálózat hiánya alapvető gyengeségként az ipari betelepülés gátját jelentette. A település azonban mégsem lépett az elnéptelenedő falvak útjára, az elmúlt évtizedben számos lépést tettek az infrastruktúra és a lakosság életminőségének a javítása terén. Ivóvízminőség-javító programot hajtottak végre, korszerűsítették az úthálózatot, a falukép szépítése érdekében kommunális tevékenységet segítő kisgépeket szereztek be. Korszerűsítették az önkormányzat épületét és napkollektorokat szereltek fel rá, csakúgy, mint a szintén felújított óvoda épületére. Felújították a konyha épületét, modern konyhatechnikai eszközöket szereztek be. Rekonstruálták a településen található Sztankovanszky-kastély tetőszerkezetét, illetve elvégezték a kápolna belső felújítását és a mauzóleum parkjának a rehabilitációját. Önerőből vásárolták meg és újították fel azt az épületet, mely ma tájházként működik. A halastó környékét parkosították, új buszvárókat építettek. Az orvosi rendelőt szintén felújították, és energetikai korszerűsítéssel és eszközbeszerzéssel

modernizálták. Az Idősek Klubja is felújításon és energetikai korszerűsítésen esett át. Ifjúsági szálláshelyet alakítottak ki.

Jelenleg is folyamatban van elhagyott ingatlanok közcélra történő megvásárlása és felújítása, melyek egyesületek és alapítványok számára rendezvényházként fognak funkcionálni. A foglalkoztatási gondok enyhítésére gyógynövény-feldolgozás célú ipari parkot és gyógynövény-logisztikai központot hoztak létre, valamint szerződést kötöttek a Nol Sweet Kft.-vel,

akkor új értékek keletkeztek. A község fejlődése ennek megfelelően eltért hazánk kistelepüléseinek történetétől, és ezért attól különböző adottságokkal is rendelkezik. Az önkormányzat az elmúlt két évtizedben rengeteget tett a település, elsősorban a kommunális szolgáltatások, az infrastruktúra fejlesztéséért; megtörtént az ivóvízbázis kibővítése, kiépült a község szinte egész területén a szennyvízcsatorna-hálózat és a belterületi gázhálózat, közparkok létesültek, létrehoztak egy új tornatermet, megtörtént több kilométer belterületi út javítása, portalanítása.

A közösség lakóinak jövedelmét elsősorban a turizmus adja, ezért kívánta az önkormányzat erősíteni a vízi turizmust, az ökoturizmust, az örökségturizmust, a rendezvényturizmust, a sportturizmust és a gasztronómiaturizmust. Fontos célkitűzésük, hogy a helyi termékeket turisztikai attrakcióvá fejlesszék. Az elmúlt időszakban éledt fel a működő vízimalom, ahol a mai napig üzemszerűen használják az 1800-as évekből származó vízimalom berendezéseit. A létesítmény a fejlesztések eredményeképpen ma már biominősítésű malom, és kedvelt turisztikai látogatóközpont is egyben. A rekonstrukció keretében

aki táplálkozási alap- és bioélelmiszerek gyártásával és csomagolásával foglalkozik, ezzel is munkahelyeket teremtve.

ORFŰ. Az orfűi völgy korábbi öt ősi települése – Orfű, Mecsekrákos, Bános, Mecsekszakál és Tekerés – az elmúlt 40 évben úgy formálódott, kapcsolódott össze egy egységes üdülőterületté, hogy a természeti értékek alig sérültek, ugyan-

bővítették az épületegyüttest egy kalló malommal és fogadóépülettel.

A település nevezetessége a szintén ebben az időszakban elkészült Kemencés Udvar is, mely az ország valamennyi tájegységének kemencéjét bemutatja, korhűen, zsűrített kemencékkel. A kemencékbe gasztronómiai programok keretében a nyári turistaszézonban lehelnek életet. Az idegenforgalmi attrakciók sorát a felújított

Pécsi tósétány és a Medvehagyma Ház növeli, ahol a látogatók a Nyugat-Mecsek érdekességeit, az üdülőterületet, Orfűt és a négy tóból álló tórendszer ökológiai értékeit ismerhetik meg. A lakossági szolgáltatások terén is jelentős előrelépést tett a község. Idősek Napközi Otthonát hoztak létre, bölcsődét és faluházat építettek, felújították az óvodát.

A településen két országosan védett épület található, tulajdonosuk az önkormányzat. Az egyik épületet pár éve felújították és a rendőrségnek biztosítottak benne helyet. A másik egy ipartörténeti műemlék, melyet most renoválnak és hamarosan új funkcióval látnak el.

Számos nagyon aktív civil szervezet működik a településen; ilyen például a Társaskör Egyesület, mely olyan feladatokat vállal fel, mint a Faluházban megrendezésre kerülő kiállítások szervezése, az Orfűi Magazin kiadása és előadások lebonyolítása. Az Orfűi Kézműves Egyesület pedig a kézműveshagyományok ápolásában és továbbadásában jeleskedik, a nyári időszakban kézművestáborokat is szerveznek gyermekek számára. A fejlődés szemmel látható itt, és ha a jövőben is együtt, harmonikusan fejlődnek az üdülőterületek és a hagyományos településrészek, az épített környezet és a helyi társadalom, ha mindez párosul

a természeti értékek védelmével, megőrzésével, Orfű, mint üdülőterület és mint lakóhely is egyre ismertebbé és kedveltebbé válik.

3. HARMADIKHELYEZETTEK

GÖNC. A gönci hordóról elnevezett mértékegységről és kajszibarackjáról híres Gönc. A Borsod-Abaúj-Zemplén megyében fekvő kisváros földrajzi fekvése miatt a Zemplén, a Tokaj desztináció nyugati kapujának tekinthető. Ennek megfelelően a település az elmúlt évek során nagy hangsúlyt fektetett a turisztikai szolgáltatások fejlesztésére. Újra üzemel a fürdő, és buszparkolót is alakítottak ki az ide érkező vendégek számára. Megújult a Gönci Vásár, ahol rendezett szép standokon kínálnak helyi termékeket. Rendszeresen megrendezik az egyhetes Gönci-Barack Fesztivált, amely nagy érdeklődésre tart számot. Nagyon népszerű az Amadé-Borsó-hegyi 10 méter magas libegő és a Borsó-hegyi emlékparkban elhelyezett élet-hű repülőgépmakett. A fiatalok körében az újra nyitott kaszinó a legkedveltebb, ahol virtuális 3D akció-játékszobákat és egy hidegkonyhai készítményekre specializálódott éttermet alakítottak ki. A térfigyelő kamera hálózat telepítésének köszönhetően a közbiztonság ma már nagyon jó a településen. Gönc mindemellett

A CSALÁDI ÉS EGYÉNI VÁLLALKOZÁSOK MINTAPÉLDÁJA A SOK ÜGYES KEZŰ NYUGDÍJAS VÁLLALKOZÓVAL,

a mosóházban pedig ruhatisztítási vállalkozások üzemelnek. A vállalkozások önszerveződő egyesülete Gönci Céh néven folyamatos továbbképzéseket szervez az új tagok számára a hagyományosan értékőrző, és a modern technológiák alkalmazásáról. A városban létrejött szállás- és vendéglátóhelyek, valamint az élelmiszer-feldolgozás annyi új munkahelyet teremtett, hogy a környező

településekről sűríteni kellett az elektromos busz járatokat. A kereskedelmi szálláshelyek vendégéjszakáinak száma Telkibánya duplájára (40.000 éj/év) emelkedett.

KONYÁR. A Hajdú-Bihar megyei település nagy változáson ment át az elmúlt évtizedben. Jelentősen javult a közrend, közbiztonság helyzete a településen a közterületi kamerarendszer kiépítésének, valamint a helyben szolgáló rendőrök intézkedéseinek köszönhetően. A munkanélküliség visszaszorításáért az önkormányzat értékteremtő közfoglalkoztatási programokat hozott létre, melynek keretében piaci értékesítésre szánt mezőgazdasági termelést végeznek, valamint szövőüzem működik, ciroktermesztés, seprűkészítés folyik. Az önkormányzat az elmúlt fejlesztési időszakban új ingatlanokat vásárolt, és a közfeladatot ellátó intézmények infrastruktúrája is jelentős felújításon esett át. Megújult a családsegítő szolgálat, az orvosi rendelő, a védőnői szolgálat és a fogorvosi rendelő épülete is. Ezen intézmények közparkja szintén jelentősen bővült. Új tornacsarnokot és bölcsődét építettek, elkészült a szennyvízesatorna-hálózat és a szennyvíztisztító telep, valamint a belterületi utak jelentős része is megújult. Teljes felújításon esett át a Konyárt Derecskével összekötő 4811. számú közút, és a Konyár–Hajdúbagos közötti külterületi közút részleges felújítását is megkezdték.

BEZI. A Győr-Moson-Sopron megyében, a Győri járásban fekvő, mintegy 500 főt számláló kisközség az elmúlt években megjelenésében és működésében is nagy változásokon ment keresztül. A település képét az Összefogás Beziért Egyesület az önkormányzattal karöltve igyekszik évről évre szebbé varázsolni. A fejlesztési folyamat infrastrukturális változásokat is hozott, ilyen volt a Faluház energetikai fejlesztése, ahol napelemeket telepítettek és hűtő-fűtő klímarendszert építettek be. Több utcában járda felújítást végeztek, tornaszobát alakítottak ki a kis iskolához, valamint napelemes lámpákat telepítettek. Az elmúlt években megsokszorozták a település

közösségi eseményeinek a számát, mellyel a különböző korosztályokat igyekeznek megszólítani, helyi identitásukat erősíteni. Sikeres pályázattal a Településfásítási Programban 20 fával bővült a település parkja, ahová további fákat kívánnak ültetni. Modern játszótér építettek, a gyermekek legnagyobb örömére.

MÉHKERÉK. A Békés megye Sarkadi járásában található község megújulására méltán büszkék az itt élők. A folyamat során az infrastruktúra jelentősen fejlődött, a szennyvízesatorna-hálózat és a szennyvíztisztító telep megépült, mellyel megszűnt a talajszennyezés. A szinte már balesetveszélyessé vált önkormányzati utak felújításával szintén az itt élők komfortézete növekedett. A minibölcsőde megépítésével a kisgyermekes szülők munkaerőpiacra történő visszatérését segíti az önkormányzat, a közelmúltban pedig az óvoda játszókertje is megújulhatott. A felújításoknak köszönhetően méltó külső és belső arculatot kaptak az önkormányzati intézmények, melyek helyszínül szolgálnak a mindennapi ügyintézés mellett különböző rendezvényeknek, fórumoknak, kiállításoknak, oktatásoknak, előadásoknak, bálóknak, baba-mama kluboknak, házasságkötésnek is. Mindemellett megépült

A FEDETT PIACCSARNOK, MELY A HELYI TERMÉKEK ÉRTÉKESÍTÉSÉNEK IS OTTHONT AD

a termelői vásárok alkalmával, valamint közösségi rendezvények színteréül is szolgál.

MONORIERDŐ. A Pest megyei településen a célirányosság, a komplexitás és a fenntarthatóság jegyében immáron 15 éve kezdték el a tudatos településfejlesztési koncepció végrehajtását. Ennek hatására mára már szép számmal megújultak a belterületi utak, vízelvezető árkok létesültek,

új közúti jelzőtáblák, forgalomlassítók kerültek kihelyezésre. Óvodát, iskolát és három játszótér, valamint új, akadálymentes egészségházat (védőnői szolgálattal, fogászattal, felnőtt- és gyermekorvosi háziorvosi szolgálattal) építettek, korszerű akadálymentes önkormányzati épületet alakítottak ki. Új könyvtár és kiállítótér, helyi posta és patika, számos vendéglátó, szolgáltató és kereskedelmi vállalkozás jött létre. A helyi közösségi élet színtere, a Makkos park is teljesen megújult. A település egyre virágosabb, szebb és élhetőbb lett, amit bizonyít a betelepülő, kisgyerekes családok növekvő száma is.

VIZSLÁS. A község Nógrád megyében, a Salgótarjáni járásban található. A település az elmúlt időszakban nagy hangsúlyt fektetett a szociális szolgáltatások bővítésére, így rendszeres az adományosztás, a kisgyermekes családoknak ingyen bébiétel juttatására, népkonyhai szolgáltatásra, szociális turkálók működtetésére, és a fiatalok letelepedési támogatására is kiemelt figyelmet fordít a település vezetése.

A településen új könyvtárat nyitottak, játszótérket alakítottak ki, a patak több pontján fahidakat építettek. Mobil kormányablak érhető el a faluban, és polgárőrség is létesült. Korszerűsítették a 21-es főút melletti lámpatesteket, felújították az orvosi rendelő parkolóját, felnőttkondiparkot építettek. Kialakításra került a vizslási almáskert. Nagy hangsúlyt fektetnek a közösségépítésre, rendszeresek a nagyszabású ünnepi rendezvények, mint a húsvéti programok, ahol népviseletben jelennek meg, dekorációs szalmabálák készítése, Mikulás-ünnep élő rénszarvassal és manókkal, betlehemes és adventi megemlékezés, szüreti felvonulás hortobágyi ötös fogattal, több száz helyi felvonulóval, ingyenes cirkuszi előadások, gyermeknapi multság, falunap sztárfellépőkkel, megyei bányásznapi, idősek napja és a karitászi rendezvények.

Busa Bt. – Az innováció elegáns problémamegoldás

Horváth Benedek számtalan szabadalmat jegyez. Legismertebb találmánya a forgókapa, mely egy alapjaiban új működésű magágykészítő és szántáselmunkáló munkagép. Fia, Bence is fejlesztőmérnök. Együtt keresik a legtökéletesebb, gyakran egyedi megoldásokat a gazdák számára. Bár két generáció, akik eltérően állnak a kutatáshoz, fejlesztéshez, mégis a közös munka az alapja, hogy a Busa Bt. nemcsak itthon, de a nemzetközi piacon is ismert. Cégük mezőgazdasági munkagépek gyártásával, fejlesztésével és kereskedelmével foglalkozik. Hogyan zajlik egy új termék fejlesztése? Miként tud apa és fia együtt dolgozni? Erről beszélgetett a Horváth családdal Halmos B. Ágnes, a Magyar Mezőgazdaság Kiadó újságírója.

Jogos kérdések – Hogyan működik a választott bíróság?

Hogyan működik a választott bíróság intézménye? Miért érdemes már a szerződéskötéskor kijelölni

választott bírót? Többek között erről kérdezte dr. Lovászy Csaba kamarai választott bírót Bárdos B. Edit, a Magyar Mezőgazdaság főszerkesztője. Ahogy azt bíró úr is kifejtette, messze jutottunk attól a pár tízezer éve még bevett gyakorlattól, hogy vitás kérdéseinket bunkósbottal oldanánk meg. Bár a szerződő felektől nagyobb együttműködést igényel, de a választott bíróság – akár nemzetközi ügyekben is – gyorsabban hoz döntést, és ami legalább ennyire fontos, első fokon jogerős ítélet születik a vitás kérdésekben.

Jogos kérdések – Dr. Cseh Tibor András a jogviták gyakori okait ismerteti

Már nyolc éve, hogy hatályba lépett az új földtörvény, és ez idő alatt folyamatosan tapasztalható volt az érintettek részéről a kiskapuk keresése, „nyitogatása”. Ezt felismerve, a jogalkotónak is lépnie kellett, be kellett zárnia a kiskapukat. 2021 májusában hirdették ki az egyes agrártárgyú törvények rendelkezéseit. A törvényesomag 22 jogszabályt módosít az agrárium területén, a többi között olyan kiemelt témákban, mint a földfor-

galmi szabályozás, a termőföld védelméről szóló előírások vagy a jogszerű földhasználat szabályai. A Jogos kérdések című sorozat epizódjában a többi között ezeket az intézkedéseket ismerteti a Magyar Mezőgazdaság állandó szerzője, dr. Cseh Tibor András, a Magosz megbízott főtájkára.

Az Alfaseed Kft. – Ki, kinek a főnöke? – Apa és fia a cég élén

Egy cég vezetésénél is elérkezik az idő, amikor át kell adni az irányítást a következő generációnak. Szerencsés helyzet, amikor ez családon belül lehetséges. Az Alfaseed Kft.-nél ma már Fazekas Miklós fiával közösen irányítja a vetőmag-előállító és növénynemesítő cég munkáját. A vállalkozás napjainkra 34 fő foglalkoztatása mellett magas genetikai, fizikai és biológiai minőségű vetőmaggal szolgálja ki partnereit. Új fajtáik és hibridjeik kiváló takarmánymínőséget képviselnek. De vajon mikor érkezik el az idő az átadásra, és milyen nehézségei vannak a cégen belüli generációváltásnak? Ezeket a sarkalatos kérdéseket tette fel Sári Enikő, a Magyar Mezőgazdaság Kft. ügyvezető igazgatója meghívott vendégeinek.

A sikeres generációváltáson átesett vállalkozások bemutatásával a kisfilmek készítői prosperáló mezőgazdasági világot mutatnak meg, amely pozitívan formálja a fiatalok értékrendjét, és általuk az agrárszakmák nagyobb népszerűsége tehetnek szert, illetve segítik a nemzedékek közötti együttműködés és a vállalkozások generációváltását.

A kisfilmek elérhetőek az MNVH YouTube-csatornáján.

Fotók: *Magyar Mezőgazdaság, garamvariszolobirtok.hu, solmontis.hu, boldagro.hu, polyfruct.hu, pannongenetic.hu, alfaseed.hu*

In memoriam Konrád Istvánné

Fotó: Zsohár Melinda

AKTÍV, TEVÉKENY, TERVEKKEL TELI ÉLET SZAKADT MEG HIRTELEN - ELHUNYT KONRÁD ISTVÁNNÉ, AHOGYAN MINDENKI ISMERTE: BÖZSI. NEVÉT SZINTE VÉDJEGYKÉNT VISELTE, EZZEL HANGSÚLYOZTA VIDÉKI, GAZDASSZONYI MIVOLTÁT. DE NEM KELLETT HANGSÚLYOZNI, MARKÁNS, ERŐS EGYÉNISÉGE ÉPPÚGY JELLEMEZTE ŐT, MINT NAGY SZÍVE, ÉRZÉKENYSÉGE, SEGÍTŐKÉSZSÉGE ÉS CÉLTUDATOSSÁGA.

Fejér megyében, Óbarkon született, édesanyja a szülői házban hozta világra őt, s bár sokféle utazott, hívták, küldték, küldöttségbe és vendégként, ez a szülőhely fogva tartotta őt, nem hagyta el. Saját családjával is a vidéket választotta, ám idővel

gazdasággá építette, s ő maga neves vidékfejlesztővé vált az évek során. Tele volt ötletekkel, célokkal, maga mellé vett sokakat, mellé szegődtek sokan, mert optimizmusa és kitartása soha nem hagyta el, a nehéz időkben sem lankadt bizakodása.

Életkora nála valóban csupán évszám volt. Hetvenegy évesen ragadta el a hirtelen halál, piacnyitásra készülődött éppen.

A Magyar Piac Szövetkezet elnök és alapítója volt, amelyben őstermelők, kézművesek csatlakoztak hozzá. A Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat elnökségi tagjaként országos befolyásra és ismertségre tett szert, de leginkább munkaterülete bővült ki ezáltal. A Magyar Gazdakörök és Gazdaszövetkezetek Szövetsége (Magosz) alakulásánál bábáskodott, elnökségi tagjaként a kezdetektől fogva aktívan tevékenykedett. Hivatalos stallet, pozíciót sosem kért és nem is fogadott el, pedig kínálták vele. Kicsit egyszemélyes intézményként élt és dolgozott, családanyaként, barátként, segítőként nagy energiákat áldozván mindarra, s bármire, amibe belefogott.

Szülőfalujáért, s a környékbeli településekért, emberekért sokat tett, ösztönösen volt erőteljes közéleti személyiség, s elkötelezett civil. Az elsetteket, rászorulókat csöndben, hírverés nélkül támogatta, sokféleképpen – adománnyal, tevélege-

sen, tanácsokkal. Politikai nézeteit, értékrendjét soha nem titkolta, ám elfogadta azok véleményét is, akik másként gondolkodtak – az őszinteség volt egyedüli követelménye. Sokat és gyorsan élt. Érthetetlen, miként fért bele a huszonnégy órás napjaiba annyi minden! Gazdálkodott, jószágot tartott családjával, ő maga tudott kézzel tehenet fejni, sütni-főzni, nagy vendégségeket összerakni, de szervezetépítőként eseményeket, ünnepeket, szövetkezetet, gazdafelvonulást, s termelői piacokat szervezni. A covidban a szabad ég alatt autós piacot.

Mindene volt a családja, mindig számíthattak rá, s hatalmas baráti köre tagjai között érzelmi hidakat épített. Nyíltsága, szókimondása legendás volt, ha bírált, annak oka volt, ha bocsánatot kért, szívből tette. Ez a csupa érzélem szíve szűnt meg dobogni tragikus hirtelenséggel. Minden fájdalom ellenére azt mondják mindazok, akik, ismerték Bözsi, hogy nem is történhetett volna másként. De fájdalmasan korán.

Szerző: Zsohár Melinda

Jógyakorlatok Európának:

a Rural Inspiration Awards (RIA) 2022 magyar pályázatai

A sikeres történetek sokakat ösztönözhetnek arra, hogy ők maguk is belevágjanak terveik megvalósításába. Az Európai Unió arra kívánja ösztönözni a jó gyakorlatok megismertetésével a vállalkozó kedvű, vidékért tenni akaró pályázókat, hogy használják ki az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapban és az Európai Mezőgazdasági Garanciaalapban rejlő lehetőségeket. Hiszen az ilyen prosperáló projektek segítenek abban, hogy a vidéki területek egyre inkább megfeleljenek a 21. század gazdasági, környezeti és társadalmi kihívásainak.

Ennek érdekében a példaértékű fejlesztésekkel kapcsolatos kulcsfontosságú információkat össze kell gyűjteni és hatékonyan meg kell osztani. Ezt a célt szolgálja a RIA 2022.

A 2022-es RIA idejének mottója „A jövő a fiataloké” jelmondat volt, amelyet az Ifjúság Európai Éve, a vidéki térségek hosszú távú jövőképe és az Európai Bizottság által kidolgozott Vidéki Paktum ihletett. A célja az volt, hogy felhívja a figyelmet az európai fiatalok kezdeményezéseinek fontosságára egy jobb, zöldebb, rugalmasabb, társadalmilag befogadóbb, innovatívabb és digitális jövő építésére.

A pályázati kiírással arra törekedtek, hogy a mezőgazdaság és a vidékfejlesztési eredmények publicitását növeljék, lehetőséget biztosítva a bemutatkozásra az EU valamennyi tagállamában.

Elsősorban olyan pályázatokat vártak, melyek mellett, hogy innovatívak, közvetlen előnyöket tudnak felmutatni (pl. munkahelyteremtés,

a környezetre, a piacra és/vagy a szakpolitikákra gyakorolt előnyök, a fenntarthatóság vagy az ellenálló képesség bizonyítása stb.). Prioritást élvez az ösztönzés okán a transzferálhatósági potenciál földrajzi, ágazati, szervezeti értelemben. Mindemellett a pályázók számára a más projektekkal, NRN-tevékenységekkel, illetve EU-célokkal bemutatott szinergia is előnyt jelent. A döntést követő díjátadó ünnepségre Brüsszelben kerül sor 2022 október elején.

A hazai pályázatokat a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat nyújthatta be, a jelentkezők projektjei mind magyar, mind nemzetközi viszonylatban bizonyítják, hogy a források hatékony felhasználásával innovatív és példaértékű kezdeményezések valósulhattak meg.

Összeállításunkban most ezeket a kiemelkedő, érdekfeszítő és követendő jógyakorlatokat szeretnénk olvasóink figyelmébe ajánlani. Ezen jó példák olyan esettanulmányok, melyekben nagy hangsúlyt fektettek arra, hogy szem előtt tartsák a rugalmasabb, társadalmilag befogadóbb, innovatívabb és digitális jövőt.

MEZŐGAZDASÁGI oktatása VR világában

Település: Jánoshalma

Projekt időkerete: 2021. május – 2021. december

Projektgazda: Pix VR Training

Teljes költségvetés: 732.555,25 €

További információk: <https://pixvr.io>

A PROJEKT

Amikor a jövőnket tervezzük, a jelen fiataloságára kell építenünk. A megalapozott szakmai munka szempontjából pedig kiemelt jelentőségű, hogy a diákok megszerezzék a megfelelő szakmai ismereteket és tapasztalatokat. A mezőgazdasági oktatás a VR világában az első olyan projekt a magyar agrárszakképzésben, ahol a diákok a virtuális valóságban tanulnak. Segítségével minden mezőgazdasági munkafolyamatot elsajátíthatnak, a gépek karbantartásától a mezőgazdasági termelésig.

A virtuális tanterem egy új oktatási technológia, melyet egy magyar kisváros oktatási intézményében, a Jánoshalmi Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégiumban vezettek be először. A módszertan a legmagasabb szintű gyakorlati képzésben részesíti a hallgatókat, helyszíntől függetlenül, személyes érintkezés nélkül. Hosszú távon áthidalja a szakképzés legnagyobb nehézségeit, az oktatógépek hiányából és elavultságából adódó problémákat.

A megvalósítás 3 fázisból állt. A projekt azzal indult, hogy feltérképezték a szakemberek, hogyan használható a VR-technológia az oktatásban. Ezt követően a kutatás eredményeit kiértékeltek, és tanulmány készült a VR-technológia adaptációjáról.

A projekt megvalósítása a VR-terek létrehozásával történt. Virtuális osztálytermet hoztak létre,

az interaktív munkaeszközöket kezelési tulajdonságokkal ruházták fel, gépeket és tárgyakat kapcsoltak össze, felépítették az osztálytermet, gyakorlati képzést adtak az oktatási intézmény adminisztrátorainak, létrehozták a pilot projekt gépeit tartalmazó könyvtárt 3D-s terek és gépek letöltéséhez, majd elindították a pilot projektet.

A sikeres teszt után oktatási anyagokat készítettek, és megkezdődhetett a 16 órás általános gyakorlati képzés.

Az utolsó lépés a VR oktatási rendszer akkreditációja és értékelése volt.

AZ EREDMÉNYEK

A projekt eredményeként választ kaphattunk arra, hogyan biztosítható az agrárszakképzésben tanuló legmagasabb szintű gyakorlati képzése az oktatás hatékonyságának növelésével.

Mindemellett egyértelművé vált, hogy a módszer segítségével számottevően erősíthető a motiváció, hiszen a tanulók érdeklődnek az új technológiai megoldások iránt, mivel számos technikai eszközt használnak otthon vagy az utcán. Ha találkoznak egy új technológiával, ki akarják próbálni és megszeretnék érteni azt. Lelkesebbek és kíváncsibbak lesznek, és ez megkönnyíti a tanárok munkáját is. A pedagógusok pedig a VR segítségével bármilyen mezőgazdasági járművel és szerszámmal oktathatnak.

TANULSÁGOK

A VR-technológia az élet minden területén használható. Az oktatásban azonban ma még csekély szerepet játszik, de ez változni fog a következő években és a jelenleginél sokkal több területen alkalmazhatóvá válik. Az iskolák ezzel vonzóbbá válhatnak a fiatal generáció számára, így biztosítva a mezőgazdasági terület szakembereinek utánpótlását, a sikeres generációváltást.

IDENTITÁSÉPÍTŐ tábor az észak-hegyháti kistérségben

Település: Alsómocsolád

Projekt időkerete: 2019–2021

Projektgazda: Mecsek-Völgyiség-Hegyhát
LEADER Akciócsoport

Teljes költségvetés: 64.181,11 €

További információ:

www.facebook.com/alsomocsolad

A PROJEKT

Alsómocsolád Baranya megye leghátrányosabb helyzetű járásában, a hegyháti járásban található. Gazdaságilag és társadalmilag sebezhető, ellenálló képessége alacsony, a települést az előregedés, a fiatalok elvándorlása sújtja, melyet az alacsony jövedelemtermelő képesség súlyosbít.

A 320 lakosú településnek számos innovatív projektje van a helyi gazdaság erősítésére, a fiatalok megtartására és letelepedésének elősegítésére, a minőségi időskor biztosítására, valamint az aktív közösség kialakítására.

A nehéz helyzetből a kiutat Alsómocsolád és a LEADER Mecsek-Völgyiség-Hegyhát Helyi Akciócsoport három fejlesztési területen látja:

1. a meglévő természeti javakra épülő turizmus
2. „ezüstgazdaság” – szolgáltatások, 60+ életkorúak igényeinek kielégítésére
3. helyi gazdaság, okos megoldásokkal

Mindhárom terület a helyi identitás erősítésén alapul, melyet érdemes a fiatalok, gyermekek

szemléletformálásával kezdeni. Ezzel a céllal szerveztek identitásépítő tábort a projekt keretében száz általános iskolás gyermek részére.

A tábor szervezése az általános iskolák számára kiírt pályázat alapján történt. A kiírás a komlói és a hegyháti (sásdi) járás általános iskolái vehettek részt.

A tábor célja a helyi identitás erősítése, formálása volt, a fiatal generáció megismertetése a természeti környezettel, a vidékkel, a regionális hagyományokkal és értékekkel személyes élményeken keresztül, a térségből való elvándorlás megelőzése, illetve a fiatalok és idősek közötti generációs híd erősítése az Őszi Fény Idősek Otthonával együttműködve, közös programok szervezésével.

A pályázati felhívásban arra kérték a jelentkezőket, hogy a célnak megfelelő, a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodó programot dolgozzanak ki. Minden jelentkező választhatott egy-egy programelemet az akkreditált Erdei Iskola moduljaiból és a térítés ellenében elérhető szabadidős tevékenységek közül.

A táborokat a pályázó iskolák tanárai vezették, ez biztosította, hogy a táborokat a gyerekek igényeinek és tudásszintjének megfelelő tematikájú, a két fő célkitűzésnek megfelelő témákban szervezzék meg.

AZ EREDMÉNYEK

A tábor nagy sikerrel zajlott, összesen 100 gyermek részvételével ötnapos turnusokban, négy alkalommal.

A szervezők odafigyeltek arra, hogy a gyerekeket a maguk szintjén, játékos formában megismertessék Alsómocsolád fejlesztéseivel. Kipróbálhatták a planetáriumot, a repülőgép-szimulátort, a kenuzást, evezést a tavon; applikációkon keresztül tanulhattak a térségről (HolMiApp, Digitális Vándor), bejárták a tanösvényeket, elsajátították az ökológiai gazdálkodás alapjait. Ugyan a ház-

táji állattenyésztés már nem jellemző a legtöbb településen, de az alsómocsoládi falusi gazdaságokba visszakerült a „Magunk Kenyerén” Helyi Gazdaságfejlesztési Program jóvoltából, így ezzel is megismerkedhettek a gyerekek. Így megtapasztalták, hogy a vidéki élet megélhetést és életminőséget is jelenthet.

Emellett felhívták a figyelmet a térség természeti, táji és környezeti értékeire, erősítették a kapcsolatot az idősebb generációval. Ez utóbbi cél az Őszi Fény Idősek Otthonával együttműködésben valósult meg, ahol a gyerekek együtt játszottak, beszélgettek, meséltek az idősekkel. Ezek a tevékenységek mindkét korosztály számára nagyon pozitív élményt nyújtottak.

A projekt eredményeként a Mecsek-Völgyiség HACS településeinek együttműködése erősödött, a településmarketing növekedett, erősödött a térségi turizmus, ugyanis a közvetett célcsoport, a részt vevő gyerekek családjai közül többen Alsómocsoládot választották a tábor utáni családi kirándulás célpontjául.

A szervezők tapasztalatot szereztek pályázatok elkészítésében és lebonyolításában, mely lehetővé tette, hogy a későbbiekben újabb sikeres pályá-

zatokat dolgozzanak ki (idősgondozói rekreációs tábor, „Az én kertem – lelkem” tábor). Ötleteket és inspirációt kaptak a „Mesebolt” Látogatóközpont fejlesztési koncepciójához, a gyerekek igényeinek felméréseivel.

TANULSÁGOK

A projekt jó példa arra, hogy a települések közötti hálózatépítés jobb forráselosztáshoz, a helyi igényekre való optimális reagáláshoz, a lehetőségek jobb kihasználásához vezet. Erősítette az Észak-Hegyhát iskolái közötti kapcsolatokat, valamint Alsómocsolád Község Önkormányzata, az Őszi Fény Idősek Otthona és az Őszi Fény Alapítvány közötti szoros együttműködést.

A projekt jógyakorlatként könnyen adaptálható más, megfelelő turisztikai kapacitással rendelkező településekre. A módszertan biztosítja, hogy a gyerekek megfelelő szintű és színvonalú programokon vehessenek részt a rendelkezésre álló kapacitás jobb kihasználása mellett, hisz a tábor a szűkös humán erőforrás megterhelése nélkül is sikeres volt.

A LEADER Akciócsoport példájának megfelelően helyi igényekhez, célokhoz illeszkedő táborok valósíthatók meg.

MUNKASZÜRET portál, állasközvetítés a mezőgazdaságban

Település: Magyarország valamennyi régiója
Projekt időkerete: 2020 – folyamatban
Projektgazda: Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft. – Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat
Teljes költségvetés: 55.000 €
További információk:
www.munkaszuret.hu

A PROJEKT

A koronavírus-járvány nagy kihívások elé állította a termelőket és a gazdálkodókat. A munkaerő-piaci feltételek romlottak, és sok ember veszítette el az állását, különösen a turizmusban és a szolgáltató szektorban. Egyes ágazatokban azonban munkaerőhiány alakult ki, az ingázók és a határokon túlról érkező idegymunkások kiesése miatt.

Nyilvánvaló volt, hogy a kieső munkaerőt vagy a szolgáltató szektorban munkanélkülivé vált emberekkel, vagy az ország más területeiről érkező munkavállalókkal kell pótolni.

Sok gazdálkodónak és termelőnek azonban nem volt kapcsolatrendszere a hazai munkaerő eléréséhez. A helyzet kezelésére az Agrárminisztérium a Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft.-vel és a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózattal együttműködve 2020-ban úgy döntött, hogy létrehoz egy online platformot a kereslet és a munkaerő-kínálat összekapcsolására. A weboldal ezt a szolgáltatást mind a munkavállalókat keresők, mind az álláskeresők számára biztosítja.

A projekt fő célja az volt, hogy az élelmiszerlánc-beszállítókat, élelmiszer-termelőket és vállalkozókat támogassa a megfelelő munkaerő

gyors megtalálásában, ezzel segítve a szezonális gyümölcs- és zöldségtermés betakarítását és feldolgozását.

A munkaerő-probléma feltárása után, a válság-megbeszélések során első lépésként elkészült a „Munkaszüret” weboldal tervezéséhez és elkészítéséhez szükséges specifikáció. Miután az MNVH Elnöksége online megbeszélésen meghozta a döntést a honlap létrehozásáról, és elfogadta azt, a honlap fejlesztésére közbeszerzési eljárást írtak ki. A szerződést 2020. április 23-án ítélték oda, és két héten belül elkészült a weboldal első verziója, mely folyamatosan frissülő állásajánlatok közvetítésével igyekezett támogatni a mezőgazdaságot.

A portál létjogosultsága az ideai esztendőben felértékelődött, amikor fegyveres konfliktus alakult ki a szomszédos Ukrajnában. A háború humanitárius és gazdasági katasztrófát okoz az Európai Unióban. Közel 25 ezer ukrán állampolgár kért menedéket a magyar hatóságoktól, ebből 12 ezer menekültet szállásoltak el átmeneti letelepedésre. A menekültek számára a szezonális mezőgazdasági munkák jó lehetőséget biztosítanak a munkához jutásra akár átmeneti időszakokra is. Ennek támogatására a Munkaszüret weboldal 2022 nyaratól ukrán nyelven is elérhető, így idegymunkához segítve az ukrán menekülteket.

A weboldal ingyenesen használható és bárki számára elérhető. Ez azt is jelenti, hogy nem kell díjat fizetni a közvetítőknek. A munkaerő közvetítése mellett a honlap folyamatosan frissül, hogy hírekkel szolgálhasson a vidékfejlesztési programról és a mezőgazdasággal kapcsolatos egyéb fontos témákról.

AZ EREDMÉNYEK

A portál a COVID-19 egymást követő járványhullámai alatt az álláskeresők és azok számára könnyítette meg a lakóhelyük közelében szezonmunka megtalálását, akik elveszítették a jövedelmüket. A termelők számára a sokszor létfontosságú idő-

szakos munkaerő a termés betakarításában és feldolgozásában kulcsfontosságú segítséget jelentett, ami egyben a járvány időszakában biztosította a kiegyensúlyozott ellátást. Számos esetben ez nem csupán azonnali segítség volt, hanem lehetőség adott a hosszabb távú együttműködések kialakítására.

A program hozadékaként mindemellett a diákok is szezonális munkához juthattak a nyári szünetben, a fiatal gazdák pedig más gazdaságokban szerezhettek tapasztalatot, mielőtt saját vállalkozásba kezdenének.

A gazdálkodók és a mezőgazdasági cégek szorosan együttműködnek az MNVH-val ahogyan számos területen, itt is, a projekt hozzájárult a bizalom és a kapcsolat erősítéséhez.

A jelenlegi ukrán humanitárius katasztrófa áldozatainak támogatása újra aktuálissá tette a honlapban rejlő lehetőségeket. A következő cél

a menekültek szezonális munkához jutásának elősegítése, mellyel a mezőgazdasági termelők is nyerhetnek.

TANULSÁGOK

A koronavírus-járvány nagy kihívások elé állította a termelőket és a gazdálkodókat. A járvány időszakában született kezdeményezés ugyan egy adott nehéz időszak munkaerőhiányának enyhítésére született meg, azonban ma már látható, hogy egy olyan területen igyekszik segítséget nyújtani, mely újabb és újabb kihívásokkal néz szembe időről időre. Alkalmazhatósága tehát időben helytállóan bizonyult a kihívások kezelésében. Térbeli alkalmazhatóságának, azaz más területekre, illetve az unió más országaiban történő implementációjának kulcsa a hálózati vagy szorosabb együttműködés a szereplők között. Ez az együttműködés a magyarországi mezőgazdasági szereplők között lehetővé teszi a problémák kommunikációját és a megoldáskeresés hatékony módjainak kidolgozását.

MEZŐGAZDASÁGI IDEGYMUNKA KERESŐ HÍRPORTÁL

A magyar mezőgazdaság és élelmiszeripar 25 millió ember ellátására is képes, ezért a lakosság számára az élelmiszer-ellátás jelenleg zavartalanul biztosított.

Kiemelten fontos, hogy az áruellátás továbbra is folyamatos és kiegyensúlyozott legyen.

Az élelmiszeripari vállalkozások és a gazdaságok azonban az új típusú koronavírus járvány okozta rendkívüli helyzet miatt munkaerőhiánnyal küzdenek, amely a közeljövőben csak tovább romolhat.

Az Agrárminisztérium a helyzet enyhítéséért és egyik megoldásaként, online platformot hozott létre, hogy az élelmiszer alapanyag előállítását, és termelőket összekösse a potenciális munkavállalókkal. Célunk, hogy ebben a nehéz helyzetben az élelmiszerlánc érintett vállalkozásait támogassuk a szükséges munkavállalók gyors megtalálásával.

A mezőgazdasági ágazat számára kulcsfontosságú, hogy az előkészítő, gondozási és betakarítási munkálatokhoz a megfelelő számú munkavállaló rendelkezésre álljon.

Bízunk benne, hogy ez az oldal lehetőséget teremt a munkaadóknak az aktuális idegymunkákra megfelelő számú munkaerő toborzására, a munkavállalóknak pedig, a számukra alkalmas ágazatokban elérhető munkát megtalálására.

HELYI IDENTITÁS erősítése a Szigetközben

Település: Szigetköz
Projekt időkerete: 2018–2020
Projektgazda: Szigetköz – Mosoni-sík LEADER Egyesület
Teljes költségvetés: 40352,61 €
További információ: <http://new.szms.hu/>

A PROJEKT

A Szigetköz térsége egy erős gazdasági potenciállal rendelkező régió, ahol az országos átlaghoz képest magasabb az életszínvonal, a határ közeli jól fizető külföldi munkalehetőségek miatt sokszor azonban csak aludni térnek haza az emberek, nem vesznek részt a települések társadalmi életében, programjain. A fiatalokat itt nehezebb bevonni a közösségi életbe, sokszor az egyetem elvégzése után inkább a városi életmódot választják, mert nem alakul ki bennük mély kötődés szülőföldjükhez.

A projekt ennek a problémának az enyhítését tűzte ki célul. Megvalósításában a Szigetköz – Mosoni-sík LEADER Egyesület mellett az önkormányzati, a civil és a vállalkozói szféra is részt vett. Bevonásra kerültek a térség iskolái és az oktatási intézmények fenntartói is.

A három partnerből álló konzorcium a kezdeményezés során regionális oktatási anyagokat készített a fiatalok számára, melyek feldolgozzák a régió szellemi, kulturális, természeti, gasztronómiai, társadalmi és építészeti örökségét, hagyományait. Mintegy 200 oldalas helyi enciklopédiát és egy hozzá kapcsolódó munkamódszert dolgoztak ki, humoros képregénnyel kiegészítve.

A kiadványok létrehozásához workshopokon szólították meg a térség szakembereit, majd miután elkészült a módszertan és a könyv, vetélkedők és tábor során ismertették meg azt a fiatalokkal. A tananyagot elérhetővé tették a honlapjukon is, segédanyagként társasjátékokat, kártyajátékokat és kavicsos térképet készítették.

A megvalósítás során mintegy 10 workshopot bonyolítottak le, 2500 példányban jelentették meg a kiadványt, három különböző társasjátékot készítettek, lebonyolították a versenyt, és a weboldal fejlesztése is megtörtént.

AZ EREDMÉNYEK

A projekt folyamán mintegy 35 település értékeit tárták fel és építették be a fiatalokat megszólító módszertanba. Különleges tartalommal (pl. népdal, monda, természet, recept, népi játék, művészet, nemzetiségek, fotó...) és pedagógiai módszerekkel kézzel fogható, könnyen áttekinthető, szórakoztató tudásanyagot, könyvet és kapcsolódó játékokat alkottak. Együttműködési megállapo-

dást kötöttek az iskolákkal – az oktatási intézményeket fenntartó szervekkel, és a kiadványokból 2500 példányt szállítottak részükre.

A projekt eredményeként kidolgozott tananyag és módszertan a Nemzeti Tantervhez kapcsolódik, és beilleszthető a helyi pedagógiai programba. Munkamódszerével a helyi identitás erősítését, a fiatalok szemléletformálását teszi lehetővé, és olyan hozzáadott értékkel rendelkezik, amely hozzájárul a térség szellemi, természeti, kulturális és történelmi értékeinek fenntartásához, valamint növeli a vidék megtartóerejét.

A projekt során két régióban indult el a fiatalok helyi identitásának erősítése, szemléletformálása. Bevonták az előkészítésbe és folyamatosan tartják a kapcsolatot az önkormányzatokkal, civil szervezetekkel, vállalkozókkal.

A résztvevő fiatalok kíváncsinak bizonyultak, aktívabbak voltak és könnyebben bekapcsolódtak a nem hagyományos tanulási folyamatokba.

TANULSÁGOK

A projekt hozzájárul a társadalmi fenntarthatósághoz, így a Nemzeti Vidékstratégia 2012–2020 céljainak eléréséhez a térség társadalmi, környezeti és gazdasági kihívásaira reagálni képes helyi közösség megerősítésével, identitásuk erősítésével és a helyi foglalkoztatási lehetőségek bővítésével. A módszer és a tanulási folyamat innovatívnak tekinthető, hiszen nem hagyományos tanulási folyamatról, iskolai tanórákon elsajátítható tudásbázisról van szó, hanem saját térségünkről és a sajátos munkamódszerrel megalkotott értékeiről szóló fejlesztési folyamatról. Nemcsak az oktatási intézményeket érték el vele, hanem a hatalmas értéktárnak köszönhetően, a turisták is előszere-tettel forgathatják a kiadványt.

A módszert egy másik régióra is adaptálták, így a Pannontáj-Sokoró Natúrpark területén működő iskolák is hozzáférhetnek az egyesület által kidolgozott tananyaghoz. Ennek megfelelően a módszertan alkalmazható mind a hazai, mind az európai régiók bármelyikében.

Akik készek tenni sorsuk jobbításáért

– hazai jógyakorlatok

AZ ELMÚLT ÉVTIZEDEKBEN A MAGYAR ÉLELMISZERTERMELÉS ÉS KÉZMŰVESIPAR NAGY UTAT JÁRT BE. MÁR KÖZÖSEN VALLJUK: KÉPESEK VAGYUNK JÓ MINŐSÉGŰ ÉLELMISZERT ÉS KÉZMŰVES TERMÉKEKET ELŐÁLLÍTANI.

A '90-ES ÉVEKBEN a családi vállalkozások csak hatalmas áldozatok árán maradhattak fenn. Ebben az időszakban nem értettük, hogy másoknak miért éri meg azt csinálni, amit nekünk nem. Hogyan lehetséges az, hogy a nyugati szomszédaink boltjaiban szinte csak hazai élelmiszereket és termékeket árultak, miközben bennünket elárasztott a dömpingáru. Ahhoz, hogy a kézműves magyar termék újra érték legyen, a termelőknek, vállalkozóknak ismét vissza kellett szerezniük az önbizalmukat. Az útjuk legtöbbször hosszú és küzdelmes volt, de példaértékűen készek voltak tenni a sorsuk jobbításáért.

Sokfajta vállalkozás van a világon, de a gazdaságtörténet már számtalanszor bebizonyította, hogy a családi vállalkozások állnak meg legstabilabban hosszú távon is a lábukon. Látva elszántságukat és lendületüket, a saját maguk által előállított termékekbe vetett hitüket, számos esetben már csupán csak egy lökés kellett ahhoz, hogy még tovább léphessenek.

A Vidékfejlesztési Program forrásai, például a LEADER program nyújtotta támogatások mankót jelentettek nekik ahhoz, hogy kiváló minőségű termékeik sikeresebbé, a családi vállalkozásuk pedig erősebbé válhasson.

Az alábbi összeállításunkban ízelítőt adunk azokból a történetekből, melyek szerte az országban a Vidékfejlesztési Program hazai gazdálkodóit és termelőit, a hazai jógyakorlatait mutatják be.

A LUKÁCS CSALÁD GYARAPODÓ BAROMFINEVELŐ VÁLLALKOZÁS

A Lukács család már több mint 20 éve foglalkozik brojlercsirke nevelésével, mely tevékenységet 2018 óta családi gazdálkodókként végzik. Jelenleg két telepen működik a gazdaságuk, amelyeken éves szinten összesen több mint 500.000 első osztályú pecsenyecsirkét nevelnek hazai piacra. Gazdaságuk folyamatos fejlesztését az első időszakban saját forrásból fedezték, azonban a versenyképesség növelése és a piaci igények kielégítése érdekében a Vidékfejlesztési Program nyújtotta pályázati lehetőségeket folyamatosan figyelték, és a számukra kedvező lehetőségekre támogatási kérelmet nyújtottak be. Ennek eredményeként 2016-ban sikeresen pályáztak a Baromfitartó telepek korszerűsítése elnevezésű – VP2-4.1.1.2-16 kódszámú felhívásra, melynek keretében a Gyula-dénesmajori telepükön 2 db új baromfinevelő épületet alakítottak ki, a működéshez szükséges tartástechnológia beszerzésével. Összesen 2000 m²-t meghaladó új kapacitást jelentett ez a vállalkozásuk számára, így közel 60%-kal tudták növelni a telepen egyidejűleg nevelhető csirkeállományt.

Gazdaságuk fejlesztése érdekében, a gyulai telepükre tervezett beruházást megelőzően egy kisvágóhid megvalósítására nyújtottak be támogatási kérelmet a Mezőgazdasági termékek értéknövelése és erőforrás-hatékonyságának elősegítése a feldolgozásban elnevezésű, VP-3-4.2.1-15 kódszámú felhívásra. A projekt célja a saját gazdaságukban megtermelt, ellenőrzött minőségű hazai baromfi feldolgozása helyi, térségi és országos piacokra juttatása. Ennek érdekében hozták létre közel 180 m-es feldolgozóüzemüket. A projekt részét képezte az üzem kialakításán felül a működéshez szükséges technológiai eszközök beszerzése is. A létesítmény kapacitása hetente 2000 baromfi feldolgozására elegendő. Itt helyben végzik a vágást és a csirkék teljes, konyhakész feldolgozását.

A projekt sikerességét támasztja alá, hogy az előállított magas minőségnek köszönhetően hazánk

egyik legnagyobb HORECA-beszállítójának partnerévé tudtak válni, így a megnövelt kapacitásokat folyamatosan ki tudják használni.

2020-ban újabb beruházás megvalósítására nyújtottak be támogatási kérelmet az Állattartó telepek fejlesztésének támogatása című, VP2-4.1.1.-20 kódszámú felhívásra. A projekt célja a saját forrásból megvásárolt új, sarkadi telephelyükön 2 db, egyenként 1600 m²-t meghaladó hasznos alapterületű baromfinevelő épület kialakítása volt a kapcsolódó tartástechnológiák beszerzésével. Fejlesztésük célja részben a teljesítményük növelése, részben a tartási körülmények modernizálása, ezáltal a költséghatékonyság és a minőség további fokozása volt. Jelen projekt megvalósítása még folyamatban van, előreláthatólag 2022 év végére a fejlesztéssel érintett telephelyükön önként 22.000 db baromfi nevelésére alkalmas új és korszerű létesítménnyel rendelkeznek majd.

A fenti fejlesztések mindegyikében különösen nagy hangsúlyt fektettek a megújuló energia alkalmazására, így mind a gyulai, mind a sarkadi telepen az épületek fűtését biomasszakazánok végzik, továbbá a gyulai telepükön lévő kisvágóhid és két új épület villamosáram-szükségletének fedezésére

egy 12,5 és egy 37 kW kapacitású napelemes rendszerrel telepítettek, míg a sarkadi telep esetében egy 50 kW napelemes rendszer kiépítését tervezik.

Szerző: Brlázs Róbert

A VADNAI CSAKAZÉRTIS BOR- ÉS ÖKOGAZDASÁG

Tamási Mária okleveles vegyész-mérnök-ként végzett élelmiszer-vegyész szakon. 2011 óta őstermelőként, 2015 óta főállású őstermelőként tevékenykedik. Családjával gyümölcsöt és zöldséget termesztnek, 2017 óta a Biokontroll Hungária Kft minőségrendszerének szerződéses tagjaként.

A kezdetekkor 1/4 hektár területen gazdálkodó házaspár hosszú évek kemény munkájával elérte, hogy 2019-ben a Bánvölgye borversenyéről már 6 arany-, 9 ezüst- és egy bronzéremmel tért haza, bizonyítva termékeik kiváló minőségét.

Számukra a következő lépést a friss termények további feldolgozásával történő értéknövelés, illetve a tárolhatóság meghosszabbítása jelentette. Az éghajlati adottságokat tekintve a hazai primőr zöldségek piacán nem tudtak megjelenni, ezért különösen előnyös lehetőség volt számukra feldolgozott zöldséget, gyümölcsöt értékesíteni. Az ökológiai művelés jelentette többletértékkel így egy működőképes üzleti modellt valósíthatnak meg.

Vadna község polgármestere, Bencze Péter hívta fel a figyelmüket a LEADER támogatási lehetőségekre. A támogatás segítette abban, hogy megépüljön a nagyobbrészt önerőből megvalósított beruházás.

A borászati üzemet korszerű feldolgozó berendezésekkel kívánták felszerelni, így biztosítva a kiváló minőségű zöldség-/gyümölcsleveket, borokat, lekvárokat. Az üzem energiaigényét naperóművel tervezik lefedni. Az elkészült épületbe nagyobb tartályokat szereztek be, melyek immár hűthető

is, és csinos kis palacktöltőt is sikerült vásárolniuk.

A Borsod-Torna-Gömör LEADER Egyesület továbbra is támogatja a vállalkozásukat, az utóbbi időben egyre több Edeleny és város környéki rendezvényen ad lehetőséget a termékeik bemutatására. Azon dolgoznak, hogy minél több emberhez eljusson az információ rólunk, ezért többek között videó is készült a borászati üzemükről.

Szerző: Tóth Ágnes/CSAKAZÉRTIS Vadnai Bor- és Ökogaazdaság

EGY MÉHÉSZET LEADER-TÁMOGATÁSÁNAK SIKERTÖRTÉNETE

Lengyel József 2000 tavaszán kezdett el foglalkozni méhészettel. A kezdetekkor csak az állomány szaporítása, a méztermelés volt a célja, ma már a méz mellett lépes mézet, virágport, viaszt és propoliszt is termel, méhészeti termékeket dolgoz fel és visz a piacra.

2011-ben akácmézével megnyerte Gyulán az országos mézversenyt. Az évek alatt folyamatosan bővítette méhesaládjainak a számát, ezzel együtt gazdasági stabilitását. Felkérésre több alkalommal tartott bemutatót egészségnapokon, iskolákban, óvodákban, 2016-tól évente megszervezte az "Európai mézes reggeli" rendezvényt az általános iskola alsó tagozatos tanulói részére, ami mindig nagy sikert aratott.

Vállalkozásának fejlesztését a kezdeti időszakban

saját forrásból fedezte, majd versenyképességének növelése érdekében pályázati lehetőséget keresett.

Ennek eredményeként nyújtotta be 2021. február 28-án a Támogatási kérelmét a Körös-Sárréti Vidékfejlesztési Egyesület VP6-19.2.1-55-6-20 kódszámú felhívására, mely pozitív elbírálást kapott.

A fejlesztés során bekerítette azt a zártkerti ingatlanát, ahol a méhkaptárjai vannak elhelyezve, így mind vadvédelmi, mind vagyonsvédelmi szempontból biztosította a területet. Beszerzett egy konténerépületet, amellyel megoldódott a raktározási és tárolási problémája, és a méhkaptárak és méhészeti eszközök fertőtlenítésére egy ózongenerátort vásárolt.

A fejlesztés eredményeként egy nagyon modern, minden szakmai igényt kielégítő méhészetet

tudott kialakítani, illetve lehetősége nyílt arra, hogy stabilizálva őstermelő tevékenységét szintet tudjon lépni, és így támogatási kérelmet nyújthatott be a VP2-6.3.1-20 kódszámú Mezőgazdasági kisüzemek támogatása című felhívásra. Ezt a támogatást is elnyerve tovább tudta folytatni tevékenységének fejlesztését, gazdálkodásának stabilizálását.

EGY TÖBBGENERÁCIÓS GAZDÁLKODÓ CSALÁD TÖRTÉNETE

Béres Imre gyulai gazda, őstermelőként több mint 30 éve foglalkozik szántóföldi növénytermesztéssel Gyula és Elek települések között fekvő földjein. Gazdaságának központja is a két várost összekötő külterületi út mellett található.

Nemrégiben egy tájékoztató fórumon szerzett tudomást arról, hogy a helyi LEADER-akciócsoportnak, a Kelet-békési Területfejlesztési Társadalmi Innovációs Egyesületnek mely pályázati felhívása nyújthat támogatást családi gazdaságának további fejlesztési elképzeléseik megvalósításához. A VP6-19.2.2.-65-8-4.1-20 kódszámú,

Szolgáltatások fejlesztése, beruházások támogatása című felhívásra sikeresen pályázott, és eszközbeszerzésre kapott támogatást. Korábban termőföldjeinek művelését elsősorban bérelt eszközökkel végezte. A sikeres projekt megvalósítás keretében egy Lemken Heliodor 9/500 KA típusú rövidtárcsát vásárolt, amely alkalmas nyári tarlóhántásra, az alpművelés elmunkálására és a szármaradványok talajba forgatására.

A megvásárolt eszközön a tárcsalapok két párhuzamos gerendeyen helyezkednek el, és tökéletes átfedésben dolgozva, jól átművelik a talajt a tarlóhántás során elvárt 6–14 cm munkamélységben.

A beszerzett eszköz eleget tesz a nedvességmegőrző technológia kívánalmainak, hiszen a tárcsalapok által művelt talaj lezárásához szükséges csőpálcás/laposvas henger is megtalálható rajta,

ezzel hozzájárulva a környezetvédelmi szempontok érvényesüléséhez.

Imre tervei szerint a rövidtárcsa hozzáadott értéke nemcsak a munka minőségében, hanem a termés mennyiségében is javulást hoz majd, mivel az ezzel a tárcsával készített magágy kedvezőbb csírázási és tápanyag-felvételi alapot nyújt a növények számára. A környékbeli gazdák közösségét ismerve biztos benne, hogy lesz alkalma számukra részletesen ismertetni az eszközt, és tapasztalataik cseréjével kölcsönösen segíteni egymás munkáját. A LEADER-en keresztül olyan eszközhöz jutott hozzá a családi gazdasága, amely évekig hasznos társa lesz a földművelésben neki és a gyermekeinek.

Azok közé az emberek közé tartozik, akik fontosnak tartják a vidéki, tanyasi élet népszerűsítését, bemutatását, ezen életforma fenntartását, megőrzését. Ebben a szellemben nevelte gyermekeit és nagy örömmel támogatta őket, amikor úgy döntöttek, hogy csatlakoznak a családi gazdasághoz.

A története jó példája annak, hogy a LEADER-csoportok helyben hogyan tudnak hozzájárulni egy család több generációjának boldogulásához.

SIKERES CSALÁDI GAZDASÁG TELEKI-BÁNYÁN

Borsod-Abaúj-Zemplén megye északi csücskénél, a gönci járásban található „Aranygombos” Telkibánya. Itt él Boda Zoltán, aki a családi gazdálkodás mellett aktívan részt vesz a közösség fejlesztésében is.

Zoltán tősgyökeres telkibányai, aki még a nyolcvanas években könyvelőként kezdte pályafutását, pénzügyi vezetőként dolgozott. Ezután a '90-es évek végén váltott egy nagyot és elkezdett gyógynövényekkel foglalkozni. Vadontermőket gyűjtött a környéken, prosperáló vállalkozást alakított ki családjával, növényeket szárítottak, dolgoztak fel és értékesítettek.

A megyei területi fejlesztési ügynökség pályázatán eredményesen pályáztak, így a fejlesztéseknek köszönhetően a gyógynövény feldolgozását nagyban meg tudták könnyíteni, a feldolgozott növények mennyisége növekedhetett.

Majd 2012-ben Zoltán tíz borjút vásárolt, így indult a Boda családban az állattenyésztés. A teheneiket kiváló körülmények között tartják,

és a környékbeli legelőkről kapják takarmányukat. Zoltán és családja nagy összefogással, közösen végzi a gazdálkodást. Saját és bérelt területeik vannak Telkibánya közelében, közel 60 hektár legelő és 40–50 hektár kaszáló. A jószágok szalastakarmányt kapnak és mélyalmos, rideg tartásban vannak.

Az állattartás kezdetén szintén pályázati forrásból sikerült egy kaszálógépet beszerezniük, mely jelentősen segítette munkájukat.

2022-re a Vidékfejlesztési Program pályázatainak köszönhetően szinte a teljes gazdaság gépesítve volt, többek között traktorokat, bálázókat szereztek be. Három 50%-os intenzitású ÁTK-pályázaton minden olyan berendezést sikerült megvásárolniuk, amely megfelelő körülményeket teremtett

az állatoknak, és megkönnyítette a gazdálkodók életét is, hiszen a térségben a legnagyobb problémát a szakképzett munkavállalók hiánya jelenti.

Az eszközök és a beszerelt technikai rendszerek jóvoltából a család bárholnan figyelemmel kísérheti, hogy az állatok jól vannak-e, vagy például irányíthatják az automata itatórendszert. A fejlesztéseknek köszönhetően meg tudták növelni az állomány létszámát, így ma már közel 50 tenyészállat biztosítja a család megélhetését. Zoltánnak és családjának élete és munkája remek példa arra, hogy Magyarország eldugottnak, vagy elmaradottnak vélt szegletében is lehet sikeresen gazdálkodni, összefogással vidéket és közösséget fejleszteni.

Szerző: Tóth Ágnes

MAGYAR NEMZETI VIDÉKI HÁLÓZAT

A Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat (MNVH) a magyar vidék összekötő és megtartó hálójára, mely a hazánk legkisebb településein élő és gazdálkodó embereket is segíti az élet szinte minden területén. Támogatást nyújt a vidék élhetőbbé tételét szolgáló fejlesztési források elérésében és azok hatékony felhasználásában.

Az MNVH itthon és Európában egyaránt eredményesen védi és képviseli a vidéken élők érdekeit, a kormányzati, önkormányzati, civil és gazdálkodó szervezetek, valamint a szakmai szervezetek tevékenységének összehangolásával. Az MNVH szolgáltatásainak igénybevétele regisztráció alapján lehetséges. Bármely személy vagy szervezet jogosult regisztrálni.

A Hálózat elnöke Sáringer-Kenyeres Tamás, szakmai és adminisztratív háttérrel az Állandó Titkárság biztosítja, mely a Herman Ottó Intézet Nonprofit

Kft. szervezetén belül működik. Az Állandó Titkárság látja el a Hálózat működését megalapozó feladatokat, biztosítja a kormányzati szervek, a vidéki gazdasági és civil szervezetek közötti erős, közvetlen kapcsolatrendszer kialakítását. Nemcsak hazai, hanem nemzetközi szinten is felel a kapcsolattartásért, aktívan részt vesz az Európai Vidékfejlesztési Hálózat (ENRD) és az Európai LEADER Szövetség (ELARD) munkájában, a hazai joggyakorlatainkat népszerűsíti külföldön, valamint a külföldi joggyakorlatokat mutatja be a hazai vidékfejlesztők körének.

A Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat területi felelős hálózatot működtet az ország minden megyéjében. A megyei területi felelősök az MNVH terepi szakemberei, akik együtt dolgoznak minden, az általuk képviselt megyében élő és tenni akaró települési, térségi, megyei szervezettel és szakemberrel. A munkájukat az Állandó Titkárság koordinálja, számukra szakmai segítséget és irányítást nyújtva. A területi felelősök maguk is kezdeményeznek különböző vidékfejlesztési projekteket, segítik az ott élő szakemberek egymásra találását, összefogását, az adott vidék szakmai és civil közösségeinek megerősödését.

ELÉRHETŐSÉGEINK:

MNVH ÁLLANDÓ TITKÁRSÁG: Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft.
Iroda címe: 1223 Budapest, Park utca 2. **Telefonszám:** +36 1 362 8100
Honlap: www.mnvh.hu, **E-mail cím:** mnvh@hoi.hu

KAPOCS
 TERMELŐ ÉS
 VÁSÁRLÓ
 KÖZT

VAN MÉG MIT MONDANUNK:

LAPOZZON BELE
TOVÁBBI FOLYÓIRATAINKBA IS!

Archív lapszámok és előfizetési információk a www.agrarlapok.hu oldalon.

